Perspectiefnota

2025

Gemeente Elburg

7 juli 2025

Inhoud

1. Inleiding 4
1.1 Achtergrond voorstellen 4
1.2 Leeswijzer 4
2. Samenvatting 6
2.1 Trends en ontwikkelingen 6
2.2 Voorstellen nieuw beleid en autonome ontwikkelingen 6
2.3 Financiën 6
3. Wat komt er op ons af? 7
3.1 Trends en ontwikkelingen 7
Demografie 7
Economie en arbeidsmarkt 8
Sociaal cultureel 9
Technologie 9
Ecologie & leefomgeving 10
Klimaat en energie 10
Politiek 11
Financiën 12
Conclusie 13
4 Voorstellen bestaande en nieuwe ontwikkelingen 14
4.1 Systematiek toetsings- en afwegingskader 14
4.2 Overzicht van opgenomen voorstellen (A_1-lijst) 15
4.2.1 Programma 0: Bestuur en ondersteuning 15
4.2.2 Programma 1: Veiligheid 18
4.2.3 Programma 2: Verkeer, vervoer en waterstaat 18
4.2.4 Programma 3 Economie 20
4.2.5 Programma 4 Onderwijs 20
4.2.6 Programma 5 Sport, cultuur en recreatie 21
4.2.7 Programma 6 Sociaal domein 22
4.2.8 Programma 7 Volksgezondheid en milieu 26
4.2.9 Programma 8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en stedelijke vernieuwing 26
4.3 Overzicht van voorstellen met een alternatieve oplossing (A_2-lijst) 30
4.3.1 Programma 0: Bestuur en ondersteuning 30
4.3.2 Programma 1: Veiligheid 31
4.3.3 Programma 2: Verkeer, vervoer en waterstaat 32
4.3.4 Programma 6 Sociaal domein 32
4.3.5 Programma 7 Volksgezondheid en milieu 33
4.4 Overzicht van niet opgenomen voorstellen (B-lijst) 33
4.4.1 Programma 0: Bestuur en ondersteuning 33
4.4.2 Programma 1: Veiligheid 35
4.4.3 Programma 4 Onderwijs 36

4.4.4 Programma 5 Sport, cultuur en recreatie 37
4.4.5 Programma 6 Sociaal domein 38
4.4.6 Programma 8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en stedelijke vernieuwing 39
5. Financiën 40
5.1 Financiële uitgangspositie 40
5.1.1 Voorjaarsnota 2025 en Meicirculaire 2025 40
5.1.2 Loon- en prijsstijgingen 40
5.1.3 Structurele effecten voorjaarsrapportage 2025 41
5.1.4 Resultaat van de Jaarrekening 2024 41
5.1.5 Eventuele ombuigingen binnen bestaand beleid 41
5.2 Omvang effect nieuw beleid 41
5.3 Financieel resultaat met effect nieuw beleid 41
5.4 Financiële risico's 42
6. Oplossingsrichtingen en vervolg richting de begroting 44
6.1 Oplossingsrichtingen 44
6.1.1 Ombuigingen op bedrijfsvoering 44
6.1.2 MIP 44
Investeringen in het lopende jaar 2025 raken de betrouwbare overheid 44
Investeringen gekoppeld aan een reserve en een beheerplan leiden niet tot een snelle bezuiniging 44
Overige investeringen 45
6.1.3 Benutten reserves 45
6.1.4 Ombuigingen sociaal domein 46
6.1.5 Verhogen van inkomsten 46
Heffingen kostendekkend maken 46
Overige inkomsten 46
Indexatie OZB 47
Samenvatting verhogen van inkomsten 47
6.2 Financiële vertaling 47
6.3 Vervolg richting de begroting 48
Bijlage 1 stapsgewijze toetsing en afwegingskader Perspectiefnota 2025 49

1. Inleiding

Toekomstgericht besturen is meer dan plannen maken. Het vraagt durf en visie om in tijden van verandering keuzes te maken, altijd met het belang van de gemeente Elburg en haar inwoners voorop. De Perspectiefnota 2025 geeft een vooruitblik op de uitdagingen en kansen voor de gemeente Elburg. We hebben deze nota geschreven in een tijd van financiële druk en veranderende maatschappelijke ontwikkelingen.

1.1 Achtergrond voorstellen

Voor u ligt de Perspectiefnota 2025, die u nu voor de 2e keer ontvangt in de huidige opzet. In deze nota kijken we vooruit: welke ontwikkelingen komen op ons af, waar staan we als gemeente en welke keuzes vragen onze aandacht? We doen dit op een moment waarop gemeenten in heel Nederland onder toenemende druk komen te staan. Ook gemeente Elburg merkt dit. De komende jaren moeten we scherpe keuzes maken over wat we blijven doen en wat we loslaten.

Net als veel andere gemeenten is gemeente Elburg grotendeels afhankelijk van het Rijk voor haar algemene dekkingsmiddelen — 85%. Dat maakt ons kwetsbaar. Toen het vorige kabinet een nieuwe financieringssystematiek ontwikkelde, werd tegelijkertijd een forse korting op het gemeentefonds ingaande 2026 aangekondigd. Die nieuwe systematiek kwam er uiteindelijk niet, maar de korting bleef. Daarmee wordt 2026 het jaar waarin veel gemeenten, ook gemeente Elburg, geconfronteerd worden met fors minder middelen, zonder dat de verantwoordelijkheden of verwachtingen afnemen.

Daarnaast krijgen gemeenten structureel te weinig compensatie voor kostenstijgingen. De systematiek die hiervoor wordt gebruikt — gebaseerd op ramingen van het Centraal Planbureau — pakt nadelig uit. De afgelopen zeven jaar zijn deze ramingen telkens te laag geweest. Hierdoor lopen gemeenten in totaal jaarlijks zo'n 400 miljoen euro mis. Ook gemeente Elburg merkt dit: kosten nemen toe, zonder dat er voldoende middelen tegenover staan. Vanwege de financiële opgave heeft het college de organisatie ook gevraagd om bij het aandragen van voorstellen extra terughoudend te zijn.

Afgelopen april heeft het kabinet via het Overhedenoverleg en de Voorjaarsnota 2025 aanvullende middelen beschikbaar gesteld voor gemeenten, waarmee de meest acute financiële druk tot en met 2027 deels wordt verlicht. Voor 2026 en 2027 stelt het Rijk meer middelen ter beschikking aan de gemeenten en dit biedt gemeente Elburg tijdelijk enige ruimte om noodzakelijke beleidskeuzes zorgvuldiger af te wegen om noodzakelijke ombuigingen vanaf 2028 voor te bereiden.

Echter, vanaf 2028 staat ons opnieuw grote onzekerheid te wachten door aangekondigde hervormingen in de financiering van het gemeentefonds en aanvullende taakstellingen, met name op het gebied van jeugdzorg. Ook de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft haar zorgen uitgesproken over de haalbaarheid van deze geplande hervormingen en de daarmee gepaard gaande financiële risico's.

We moeten dus scherp blijven sturen en goed voorbereid zijn op de uitdagingen vanaf 2028. Voor gemeente Elburg zijn thema's zoals woningbouw, zorgvoorzieningen, klimaat en energie en het waarborgen van goede gemeentelijke dienstverlening urgente speerpunten die onze aandacht vragen. Deze Perspectiefnota schetst een helder en transparant beeld van wat we als gemeente kunnen doen, wat noodzakelijk is, en waar scherpe keuzes onvermijdelijk zijn. Daarbij blijven we vasthouden aan de uitgangspunten uit het bestuursakkoord en collegeprogramma, én aan onze inzet om samen met onze inwoners, organisaties en ondernemers te werken wij aan een leefbare en duurzame samenleving.

1.2 Leeswijzer

Deze leeswijzer biedt een overzicht van de structuur van de Perspectiefnota 2025 en geeft aanwijzingen voor het gebruik van het document. De nota is opgebouwd uit zes hoofdstukken, die elk een specifiek aspect van de gemeentelijke planning en beleidsvorming behandelen. Elk hoofdstuk begint met een korte inleiding en bevat duidelijke kopjes en sub-kopjes om de leesbaarheid te bevorderen.

Hoofdstuk 2 ("Samenvatting") geeft een kort overzicht van de belangrijkste trends, ontwikkelingen en strategische opgaven voor de komende jaren.

Hoofdstuk 3 ("Wat komt er op ons af?") schetst de trends, verplichtingen en opgaven waar gemeente Elburg in deze context mee te maken heeft. Van demografische ontwikkelingen tot digitalisering — en van onzeker nationaal beleid tot de gevolgen van vergrijzing en een toenemende zorgvraag.

In **hoofdstuk 4 ("Voorstellen nieuwe en autonome ontwikkelingen")** bevat de beleidsvoorstellen die voorliggen. Deze zijn gestructureerd volgens de programma-indeling van de begroting. De voorstellen zijn verdeeld in 3 categorieën:

1. Voorstellen die het college heeft opgenomen in de perspectiefnota (A_1-lijst);
2. Voorstellen die niet worden opgenomen in de perspectiefnota, maar waar alternatieve oplossingen voor zijn, waardoor deze wel meegenomen kunnen worden in de begrotingsuitwerking (A_2-lijst);
3. Voorstellen die niet zijn opgenomen en niet worden meegenomen in de begrotingsuitwerking (B-lijst).

Het college heeft hierbij gebruik gemaakt van een toetsings- en afwegingskader (paragraaf 4.1). Dit kader helpt bij het maken van keuzes in een tijd van schaarste en brengt in beeld welke voorstellen wettelijk verplicht zijn, bijdragen aan het bestuursakkoord of noodzakelijk zijn om de basis op orde te houden. Bij ieder voorstel wordt aangegeven wat de verwachte (meerjarige) budgetimpact is en welk advies op basis van het afwegingskader wordt gegeven. Zo ontstaat een transparant overzicht van wat nú nodig is, wat mogelijk is, en wat we — hoe lastig ook — (nog) niet kunnen uitvoeren.

Hoofdstuk 5 ("Financiën") beschrijft de financiële gevolgen van deze ontwikkelingen en van landelijke keuzes. Daar leest u hoe het gemeentefonds zich ontwikkelt, hoe het staat met onze reserves en welke (beperkte) ruimte er is voor nieuw beleid. We benoemen expliciet de structurele tekorten die ontstaan en de noodzaak om scherpe keuzes te maken. Niet omdat we willen bezuinigen, maar omdat we niet alles kunnen blijven doen. De gemeente Elburg heeft de afgelopen jaren nog geen grootschalige bezuinigingen hoeven doorvoeren. Maar ook wij naderen het punt waarop niet alles meer vanzelfsprekend is. Wat is essentieel om de leefbaarheid in onze dorpen te behouden? Waar kunnen we slimmer organiseren? En welke ambities moeten we — tijdelijk of structureel — heroverwegen?

Hoofdstuk 6 ("Oplossingsrichtingen en vervolg richting de begroting") biedt daarom een eerste doorkijk naar mogelijke keuzes die we moeten maken richting de begroting 2026. Hier wordt onder andere gekeken naar ombuigingen, meerjareninvesteringsplanning (MIP), het gebruik van reserves en opbrengsten uit belastingen. Ook daar geldt: keuzes zijn noodzakelijk, maar de ruimte is beperkt. Niet alles wat wenselijk is, is haalbaar — en zelfs op sommige onderdelen van het wettelijk verplichte takenpakket zullen we prioriteiten moeten stellen.

In deze perspectiefnota bieden we een samenhangend beeld van wat we willen, wat we moeten, en wat we kunnen. Daarbij blijven we vasthouden aan de uitgangspunten uit het bestuursakkoord en collegeprogramma, én aan onze inzet om samen met onze inwoners, organisaties en ondernemers te werken wij aan een leefbare en duurzame samenleving.

2. Samenvatting

2.1 Trends en ontwikkelingen

De wereld om ons heen verandert snel en ingrijpend. In de gemeente Elburg zien we dat terug in meerdere belangrijke ontwikkelingen. Onze bevolking groeit en vergrijst, wat gevolgen heeft voor de woningmarkt, de zorgvraag en de arbeidsmarkt. Tegelijkertijd stijgen de kosten voor zorg en ondersteuning, terwijl de beschikbare middelen achterblijven. Digitalisering biedt kansen voor efficiënte dienstverlening, maar vraagt ook aandacht voor informatieveiligheid en inclusiviteit. Klimaatverandering en energietransitie stellen nieuwe eisen aan onze ruimtelijke inrichting. Bovendien groeit de druk op het vertrouwen in de overheid en neemt de roep om een weerbare samenleving toe. Al deze trends maken duidelijk dat de gemeente Elburg scherpe keuzes moet maken om toekomstbestendig te blijven.

2.2 Voorstellen nieuw beleid en autonome ontwikkelingen

De Perspectiefnota 2025 bevat voorstellen die inspelen op noodzakelijke veranderingen en ontwikkelingen die buiten onze invloed plaatsvinden, maar wel actie vragen. Zo investeren we gericht in het verbeteren van onze dienstverlening, zorgen voor passende woningbouw en voorzieningen en zetten in op het borgen van een sterke sociale basis en het toekomstbestendig maken van de zorg en het sociaal domein. Punten zoals die ook benoemd worden in het rapport van bureau Berenschot (2024). Daarnaast zijn er autonome ontwikkelingen, zoals hogere kosten in de jeugdzorg en de Wmo, die onvermijdelijk leiden tot extra lasten. De voorstellen zijn zorgvuldig geselecteerd op basis van een toetsings- en afwegingskader.

2.3 Financiën

De financiële positie van onze gemeente is bij aanvang van 2025 positief. Mede door aanpassingen in de rijksbijdragen bij de Voorjaarsnota wordt de gemeente enige ruimte geboden, met name voor de jaren tot 2028. Tegelijkertijd vragen structurele lasten en risico’s om een zorgvuldige en realistische benadering van onze meerjarenbegroting. De Meicirculaire en voorjaarsnota van 2025 dragen bij aan het beperken van tekorten, maar vanaf 2028 blijven de vooruitzichten onzeker. De structurele lasten uit nieuw beleid leiden, na verrekening van incidentele dekking uit de algemene reserve, tot een negatief begrotingsresultaat. Het college stelt daarom meerdere oplossingsrichtingen voor. Samen kunnen deze maatregelen leiden tot een structureel houdbare begroting. Toch resteert er nog een financiële opgave, waarvoor nadere uitwerking nodig is. Met deze perspectiefnota wordt de basis gelegd voor de begroting 2026–2029.

3. Wat komt er op ons af?

Om nu én later goede keuzes te maken, moeten we weten wat er op ons afkomt. In dit hoofdstuk schetsen we de belangrijkste trends en ontwikkelingen die van invloed zijn op de gemeente Elburg. Deze inzichten helpen ons vooruit te kijken en tijdig te anticiperen op wat gaat komen.
De trends laten zien waarom sommige beleidsvoorstellen nodig zijn. In plaats van alle ontwikkelingen te benoemen, richten we ons op de meest relevante. Hoofdstuk 4 laat vervolgens zien welke voorstellen hieruit voortkomen.

3.1 Trends en ontwikkelingen

We lichten de belangrijkste trends toe. Het overzicht is niet volledig, maar biedt wel de context voor deze perspectiefnota. We gebruiken de DESTEP-methode[1] om deze veranderingen gestructureerd in beeld te brengen.

Demografie

Demografische druk en woningvraag	
Wat zien we gebeuren?	Tot 2023 steeg het inwonertal gestaag. Vanaf 2023 is het aantal inwoners stabiel gebleven, zo rond de 24.000. Gezinnen worden kleiner en het aantal huishoudens neemt toe. Deze gezinsverdunning leidt tot een grotere vraag naar kleinere, passende woningen. Tegelijkertijd is sprake van dubbele vergrijzing: er komen meer ouderen én mensen worden ouder. De verhouding tussen werkenden en niet-werkenden verandert. Daardoor neemt de druk op zorg en voorzieningen toe. Dit vergroot de druk op zorg, voorzieningen, woningmarkt en informele hulp zoals mantelzorg.
Waarom is dit relevant voor de gemeente Elburg?	De dubbele vergrijzing en toename van kleine huishoudens zetten druk op de beschikbaarheid en betaalbaarheid van zorg, huisvesting en voorzieningen. De relatief kleine groep werkenden draagt de lasten voor een groeiende groep niet-werkenden. Daarnaast vraagt de opvang van bijzondere doelgroepen (zoals statushouders, spoedzoekers en ouderen met zorgvraag) om extra wooncapaciteit en maatwerkvoorzieningen. De woningmarkt staat hierdoor onder druk — zowel qua betaalbaarheid als beschikbaarheid.
Wat vraagt dit van ons beleid/organisatie?	We moeten anticiperen op de dubbele vergrijzing en de veranderende huishoudsamenstelling met beleid dat inzet op passende woningbouw, zorgstructuren en ondersteuning voor werkenden. In de gemeente Elburg zetten we in op een forse woningbouwversnelling voor alle doelgroepen op drie uitbreidingslocaties. Daarnaast zetten we in op het verruimen van de mogelijkheden voor wonen in het buitengebied.

Opvang bijzondere doelgroepen	
Wat zien we gebeuren?	Het (blijven) ondersteunen bij de realisatie van woningen/woonvormen voor bijzondere doelgroepen zoals statushouders, arbeidsmigranten, spoedzoekers en mensen met onbegrepen gedrag is niet zonder (financieel) risico. Deze mensen moeten immers onderdak krijgen, maar hebben ook gezondheidszorg, onderwijs en andere voorzieningen nodig. Hier is veel geld mee gemoeid, terwijl financiële en bekostigingsregelingen vanuit het Rijk zijn nog regelmatig onduidelijk of onzeker zijn.
Waarom is dit relevant voor de gemeente Elburg?	Als gemeente hebben we een taak in het opvangen van bijzondere doelgroepen. Deze doelgroepen vormen onderdeel van onze eigen inwoners en onze demografie. Het brengt tegelijkertijd druk op een al krappe woningmarkt en schaarste in ruimte.

[1] [1] DESTEP staat voor Demografie, Economie, Sociaal cultureel, Technologie, Ecologie en Politiek

Wat vraagt dit van ons beleid/organisatie?	Zorgen voor voldoende woonaanbod passend bij de verschillende doelgroepen, met aandacht voor wonen voor iedereen. De combinatie tussen het sociaal en ruimtelijk domein is hierin van belang. Daarbij gebruik te maken van landelijke regelingen die dit zoveel als mogelijk stimuleren.

Economie en arbeidsmarkt

Arbeidsmarktkrapte blijft	
Wat zien we gebeuren?	De arbeidsmarkt blijft structureel krap. De gemeente kan hier op diverse beleidsterreinen mee worden geconfronteerd. Denk bv. aan de zorg, waar de vergrijzing in de samenleving een groot beroep doet op zorgpersoneel dat er niet is. Ook als werkgever hebben we hiermee van doen. Door vergrijzing stroomt ruim 30% van de medewerkers in de sector gemeente uit in de komende tien jaar. Vooral functies in IT, juridische zaken en toezicht zijn moeilijk vervulbaar. De concurrentie met omliggende steden maakt het extra lastig om geschikt personeel te vinden en te behouden.
Waarom is dit relevant voor de gemeente Elburg?	We zullen in ons beleid moeten anticiperen op toenemende personeelstekorten in diverse sectoren. Daardoor kan ons beleid niet altijd uitgevoerd worden op de manier die ons voor ogen staat. Als kleine gemeente is de gemeente Elburg extra kwetsbaar: een beperkte schaal maakt het moeilijk om functies flexibel in te vullen, terwijl de druk op de uitvoering toeneemt. Externe inhuur is duur en biedt weinig continuïteit. Een tekort aan personeel raakt direct de uitvoeringskracht, en daarmee de dienstverlening aan inwoners.
Wat vraagt dit van ons beleid/organisatie?	Beleid dat rekening houdt met krapte op de arbeidsmarkt. We moeten (blijven) investeren in arbeidsmarktcommunicatie, een aantrekkelijke werkplek, opleiding & ontwikkeling van medewerkers en loopbaanmogelijkheden.

Leegstand in winkelgebieden	
Wat zien we gebeuren?	Mensen kopen steeds vaker digitaal en laten producten thuisbezorgen. Landelijk zien we daardoor een afname van het winkelbestand.
Waarom is dit relevant voor de gemeente Elburg?	Diezelfde ontwikkeling zien we in de gemeente Elburg, zeker ook in de Vesting. Naast concurrentie van internetaankopen heeft de Vesting ook te maken met het verdwijnen van de dagelijkse boodschappen uit de stad. Daardoor ontstaat steeds meer leegstand.
Wat vraagt dit van ons beleid/organisatie?	Voor de Vesting werken we aan een integraal toekomstbeeld, die de Vesting met de haven aantrekkelijk moet houden voor wonen, werken en recreëren.

Zwaardere bijstandspopulatie	
Wat zien we gebeuren?	De zwaarte van het bijstandsbestand neemt toe. Mensen met een lange tot middellange afstand tot de arbeidsmarkt hebben meer begeleiding en ondersteuning nodig om aan het werk te komen. Dit heeft verschillende oorzaken. Dit heeft meerdere oorzaken waaronder; • de effecten van de ingevoerde Participatiewet in 2015 die nu zichtbaar worden • een grotere populatie anderstaligen die onder de oude Wet inburgering onvoldoende zijn ingeburgerd en nu onder de Participatiewet vallen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. • toenemende problematiek onder jongeren die vanuit een onstabiele thuissituatie de arbeidsmarkt op moeten en daar door multiproblematiek niet voldoende op zijn voorbereid.

	Tegelijkertijd vraagt de arbeidsmarkt om mensen die direct in te zetten zijn, wat een deel van de maatschappij niet kan bijbenen. Hierdoor is het moeilijker om mensen met een afstand te plaatsen.
Waarom is dit relevant voor de gemeente Elburg?	Een groeiende groep uitkeringsgerechtigden heeft grote afstand tot de arbeidsmarkt. Daarom dreigen de uitgaven op re-integratie te stijgen.
Wat vraagt dit van ons beleid/organisatie?	Het is goed om vooruit te kijken wat dit betekent voor de manier waarop we kijken naar de doelgroep, de uitvoering van de wetten en de activiteiten die daaronder vallen. Dit kan uiteindelijk tot een vraag of keuze leiden; doorgaan met intensieve begeleiding ondanks stijgende kosten, of heroriënteren op uitvoerbaarheid en prioriteiten binnen de Participatiewet.

Sociaal cultureel

Stijgende zorgkosten en druk op welzijn	
Wat zien we gebeuren?	In algemene zin stijgen de kosten in de zorg. Dit geldt zowel voor de jeugdzorg als de Wmo. Er worden hogere tarieven gevraagd, zorg wordt duurder en preventie en ondersteuning binnen de eigen omgeving wordt belangrijker. De taken die onder deze achterliggende wetten vallen zijn voor uitvoering van de gemeente. Tegelijkertijd komen er minder tot geen middelen bij vanuit het Rijk om deze taken uit te voeren. Dit voert de financiële druk op en dwingt tot het maken van keuzes. Aan de andere kant geldt dat de inkomensafhankelijke eigen bijdrage weer wordt ingevoerd voor de Wmo per 1 januari 2027, wat deels kostenverlagend zal zijn.
Waarom is dit relevant voor de gemeente Elburg?	Als gemeente zijn we wettelijk verplicht taken uit te voeren. De kosten stijgen mee terwijl de inkomsten niet mee stijgen. Dit raakt ons als gemeente net zo goed als andere gemeenten in Nederland.
Wat vraagt dit van ons beleid/organisatie?	Deze ontwikkeling zet aan om anders te kijken naar bestaand beleid en/of de beschikbare middelen die we hebben als gemeente.

Verwachtingen van gemeentelijke dienstverlening veranderen snel	
Wat zien we gebeuren?	Inwoners verwachten steeds meer gemak, snelheid én een persoonlijke benadering van hun gemeente. Inwoners willen 24/7 toegang tot diensten via digitale kanalen, maar ook begrijpelijke communicatie, maatwerk en menselijk contact. Digitalisering is niet voor iedereen vanzelfsprekend, zeker niet voor ouderen of laaggeletterden.
Waarom is dit relevant voor de gemeente Elburg?	In gemeente Elburg zien we dezelfde trend. Inwoners verwachten een hybride dienstverlening: digitaal waar het kan, persoonlijk waar het moet. Mensen verdwalen in bureaucratie en hebben behoefte aan een gemeente die hen begrijpt en ondersteunt.
Wat vraagt dit van ons beleid/organisatie?	We moeten investeren in toegankelijke, mensgerichte en hybride dienstverlening, met blijvende aandacht voor persoonlijk contact en maatwerk.

Technologie

Digitalisering en informatieveiligheid	
Wat zien we gebeuren?	Digitalisering en technologische ontwikkelingen beïnvloeden steeds sterker hoe gemeenten functioneren en hun dienstverlening inrichten. Dit biedt kansen voor efficiëntie, maar brengt ook risico's van uitsluiting en verhoogde kwetsbaarheid (cyberaanvallen) met zich mee. In wet- en regelgeving, zoals de Wet open overheid (Woo), Wet digitale overheid (Wdo) en Europese NIS2-richtlijn, worden steeds hogere eisen gesteld aan informatievoorziening en informatiebeveiliging.

Waarom is dit relevant voor de gemeente Elburg?	Digitalisering biedt kansen voor snellere processen en betere gegevensuitwisseling in de gemeente Elburg, maar de toenemende afhankelijkheid van digitale processen vergroot ook de kwetsbaarheid, zeker bij verwerking van privacygevoelige gegevens. Binnen de gemeentelijke organisatie zijn nog stappen te zetten om de basis op orde te krijgen, informatiesystemen goed te koppelen en aan te sluiten op landelijke ontwikkelingen en standaarden.
Wat vraagt dit van ons beleid/organisatie?	We moeten onze informatiesystemen toekomstbestendig inrichten: eerst de basis versterken, daarna gericht innoveren en regionaal samenwerken. We moeten structurele beveiligingsmaatregelen (risicoanalyses en audits) treffen, inclusief training van medewerkers.

Ecologie & leefomgeving

Toekomst landelijk gebied	
Wat zien we gebeuren?	De agrarische sector staat voor grote uitdagingen. Bedrijven zullen verdwijnen of anders moeten gaan boeren. De vrijkomende gronden kunnen worden gebruikt voor extensivering van de veehouderij, maar er ontstaan ook nieuwe functies voor vrijgekomen agrarische gronden, zoals recreatie, toerisme, kleinschalige woningbouw en lichte bedrijvigheid.
Waarom is dit relevant voor de gemeente Elburg?	Veel van de circa 130 agrariërs in de gemeente Elburg stoppen binnen enkele decennia vanwege gebrek aan opvolging of regelingen vanuit provincie en rijk. De veranderingen bieden kansen én uitdagingen voor het landelijk gebied. Nieuwe functies kunnen economische en maatschappelijke voordelen opleveren, maar vragen ook om zorgvuldige ruimtelijke keuzes en gebiedsplanning.
Wat vraagt dit van ons beleid/organisatie?	We moeten actief sturen op passende gebiedsontwikkeling, met oog voor duurzaamheid, leefbaarheid en economische kansen. Dit vraagt om samenwerking met ondernemers en inwoners en heldere keuzes in het omgevingsbeleid.

Stikstof	
Wat zien we gebeuren?	Een drietal recente gerechtelijke uitspraken heeft benadrukt dat de opgave voor natuurbehoud een wezenlijke is. Gelderland heeft in een zone van 500 meter rondom Natura 2000-gebieden beperkingen ingesteld gericht op vermindering van stikstofdepositie. Over 1,5 jaar wordt bekend wat deze zone precies gaat betekenen en hoe de stikstofdepositie omlaag gebracht moet worden. Ook het rijk werkt aan maatregelen voor stikstofreductie.
Waarom is dit relevant voor de gemeente Elburg?	Bijna heel 't Harde ligt in de zone. Dat raakt inwoners en bedrijven. Ontwikkelingen in de zone zijn bijna niet mogelijk. Buiten de zone leidt het stikstofdossier tot grote vertraging, zo niet afstel. Dit raakt woningbouw, bedrijfsleven en infrastructurele projecten.
Wat vraagt dit van ons beleid/organisatie?	We zullen meer dan ooit moeten werken aan het realiseren van stikstofreductie om plannen weer vlot te trekken. Dit geldt op projectniveau, bijvoorbeeld door het gebruik van elektrische voertuigen en op gebiedsniveau.

Klimaat en energie

Klimaatadaptatie en energietransitie	
Wat zien we gebeuren?	Klimaatverandering vraagt om duurzaam beheer van de leefomgeving. Nieuwe principes, zoals water- en bodemsturend ontwikkelen, winnen

	aan belang naast bestaande principes zoals landschap en natuur. Door toenemende vraag naar elektriciteit ontstaat netcongestie (capaciteitsproblemen op het energienet), wat uitdagingen oplevert voor bedrijven en woningbouw.
Waarom is dit relevant voor de gemeente Elburg?	Klimaatadaptatie en energietransitie beïnvloeden sterk onze woningbouw en ruimtelijke ontwikkeling. De eisen aan klimaatadaptatie, betaalbare woningen, en een beperkt elektriciteitsnet zorgen voor complexere en duurdere gebiedsontwikkeling.
Wat vraagt dit van ons beleid/organisatie?	We moeten duurzaam bouwen met aandacht voor klimaatadaptatie, groene ruimte en betaalbare woningen. Ook is inzet nodig op energie-neutrale en net-neutrale woningbouw. Dit vraagt om samenwerking met energiebedrijven en slimme ruimtelijke keuzes.

Politiek

Vertrouwen in de overheid	
Wat zien we gebeuren?	Inwoners geven aan dat hun vertrouwen in de overheid afneemt. Dat komt onder meer door onduidelijke of veranderlijke regelgeving, gebrekkige communicatie, ervaren bureaucratie en een gevoel dat beleid 'over de hoofden heen' wordt gemaakt. Ook landelijke onzekerheden, zoals rond de Spreidingswet of financiering van jeugdzorg, dragen bij aan wantrouwen. Tegelijkertijd verwachten inwoners wél steeds meer van hun gemeente: persoonlijke benadering, maatwerk, begrijpelijke taal en snelle, duidelijke antwoorden.
Waarom is dit relevant voor de gemeente Elburg?	Een goed functionerende democratie is afhankelijk van vertrouwen. Wantrouwen in (lokale) overheid belemmert samenwerking met inwoners, vermindert draagvlak voor beleid en kan leiden tot lagere participatie of escalatie in de publieke ruimte. Zeker in een tijd van scherpe keuzes en onzekerheid is het belangrijk dat inwoners zich gezien en gehoord voelen. Vertrouwen is randvoorwaardelijk voor uitvoering van beleid, zeker bij ingrijpende maatregelen in bijvoorbeeld het sociaal domein, ruimtelijke ordening of dienstverlening.
Wat vraagt dit van ons beleid/organisatie?	• Investeren in begrijpelijke en tijdige communicatie, ook over onzekerheden • Vergroten van transparantie en uitlegbaarheid van keuzes • Blijven inzetten op hybride, mensgerichte dienstverlening: digitaal waar het kan, persoonlijk waar het moet • Helder en vastgesteld beleid over inwonerparticipatie en de rol van de gemeente versus de rol van de samenleving • Werken aan een betrouwbare overheid: doen wat we zeggen, en uitleggen waarom iets (nog) niet kan.

Geopolitiek in relatie tot defensie en de samenleving	
Wat zien we gebeuren?	We leven geopolitiek gezien in roerige tijden. We zien dit in de Oekraïne-oorlog en de veranderende verhoudingen binnen de NAVO. Daarnaast zien we klimaat-gebonden dreigingen. Dit alles vraagt om een weerbare samenleving en om de extra inzet van Defensie.
Waarom is dit relevant voor de gemeente Elburg?	Gemeente Elburg is defensiegemeente. De geopolitieke situatie leidt tot extra inzet op de kazernes van 't Harde en het schietkamp ASK. Maar defensie alleen kan de mogelijke dreigingen en crises niet aan. Het is belangrijk dat de veerkracht en zelf- en samenredzaamheid van inwoners, instellingen, bedrijven en gemeentelijke organisatie opnieuw en blijvend gestimuleerd wordt.
Wat vraagt dit van ons beleid/organisatie?	Samen met defensie willen we werken aan gebiedsopgaven rondom het ASK, het raccordement en Hub 't Harde. Om onze gemeente weerbaar te houden of te maken, zijn nieuwe slimme maatregelen en extra inzet van

	mensen van binnen en buiten de organisatie niet ondenkbaar. Dit kan leiden tot het opstellen of bijwerken van plannen om onze taken ook in crisistijd goed te blijven uitvoeren.

Financiën

Ontwikkeling van het Gemeentefonds	
Wat zien we gebeuren?	De komende jaren heeft de gemeente structureel minder inkomsten uit het gemeentefonds. Dit komt door de invoering van een nieuwe verdeelsystematiek door het Rijk. Hoewel in de Voorjaarsnota 2025 extra middelen zijn toegezegd voor de jaren 2025 tot en met 2027, ontbreekt vanaf 2028 een structurele financiële oplossing. Dit leidt tot toenemende onzekerheid over de toekomstige inkomsten.
Waarom is dit relevant voor de gemeente Elburg?	De gemeente Elburg is voor circa 85% van haar algemene dekkingsmiddelen afhankelijk van het gemeentefonds. Zowel landelijk als bij vergelijkbare gemeenten ligt dit percentage tussen 76% en 80% (bron: CBS). De ontwikkeling heeft dus directe gevolgen voor onze financiële huishouding. Tegelijkertijd stelt de Gemeentewet dat de begroting structureel en reëel in evenwicht moet zijn: structurele uitgaven moeten worden gedekt door structurele inkomsten en zowel baten als lasten moeten realistisch worden geraamd. De druk op onze begrotingsruimte neemt hierdoor aanzienlijk toe.
Wat vraagt dit van ons beleid/organisatie?	De toezichthouder (de provincie) verwacht van ons dat we tijdig maatregelen nemen om een structureel sluitende begroting te kunnen blijven presenteren. Dit vraagt om politieke en bestuurlijke keuzes, zoals: • het temporiseren of heroverwegen van nieuw beleid en investeringen; • het bijstellen of beperken van bestaande uitgaven; • en/of het vergroten van de inkomsten. De komende periode is het van belang dat we als raad en college gezamenlijk deze opgaven oppakken, met oog voor de financiële houdbaarheid op de lange termijn én de maatschappelijke impact lokaal.

Uitbreiding taken zonder structurele financiering	
Wat zien we gebeuren?	Gemeenten krijgen steeds meer zwaardere verantwoordelijkheden, zoals het verbeteren van de schuldhulpverlening, het aardgasvrij maken van woningen (energietransitie), woningbouw, opvang, digitalisering en gegevensbescherming. Voor de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) wordt gewerkt aan een eigen bijdrage om de druk op het gebruik van de voorzieningen te verlagen. Dit zou moeten helpen om de Wmo voor gemeenten langer betaalbaar te houden. De ingangsdatum van deze eigen bijdrage is uitgesteld naar januari 2027. Een belangrijke zorg betreft de jeugdzorg. Hier is een duidelijke disbalans tussen de taken en de beschikbare middelen voor gemeenten. Hoewel er in de Voorjaarsnota 2025 enkele stappen zijn gezet om de financiële situatie van gemeenten te verbeteren, is het nog onduidelijk wat dit op de lange termijn structureel voor gemeenten zal betekenen.
Waarom is dit relevant voor de gemeente Elburg?	De opgaven die voor ons liggen zijn groot, maar de financiering van deze taken is vaak onvoldoende en incidenteel. Voor de gemeente Elburg betekent dit dat we geconfronteerd worden met aanzienlijke financiële uitdagingen. We verwachten tekorten, bezuinigingen en een toename van verantwoordelijkheden zonder bijbehorende structurele financiering.
Wat vraagt dit van ons beleid/organisatie?	Door het uitblijven van structurele financiering komt de uitvoering van bepaalde taken onder druk te staan. Dit maakt het moeilijk om alle

	doelstellingen te behalen zonder een beroep te doen op incidentele middelen vanuit de reserves. De gemeente Elburg wordt geconfronteerd met financiële onzekerheid, wat kan betekenen dat bestaand beleid moet worden bijgesteld. Dit kan directe gevolgen hebben voor zowel onze inwoners als voor de lokale bedrijven.

Conclusie

Samenvattend zien we dat de gemeente Elburg de komende jaren voor grote keuzes staat. De trends en ontwikkelingen vragen om versnelling van de woningbouw, versterking van het sociaal domein, aanpassing aan klimaatverandering, een slagvaardige organisatie en toegankelijke dienstverlening. Ook digitale veiligheid, samenwerking in de regio en ruimte voor nieuwe functies in het buitengebied zijn urgente opgaven. De financiële middelen die wij vanuit het Rijk ontvangen, zijn echter niet toereikend voor de taken die ons als gemeente Elburg worden toebedeeld en voor de ambities die we hebben. Deze strategische thema's vormen het fundament voor de keuzes die we in de rest van deze perspectiefnota voorleggen.

4 Voorstellen bestaande en nieuwe ontwikkelingen

De voorstellen in deze perspectiefnota zijn afkomstig uit verschillende bronnen. Een deel vloeit voort uit landelijke en regionale ontwikkelingen zoals geschetst in hoofdstuk 3, waaronder demografische trends, technologische veranderingen, stijgende zorgvraag en de gevolgen van inflatie en cao-afspraken. Daarnaast zijn er voorstellen meegenomen die voortkomen uit bestaand beleid dat duurder is geworden door actualisatie van normen of nieuwe ontwikkelingen. Deze voorstellen zijn nodig om onze ambities en wettelijke taken verantwoord uit te voeren.

4.1 Systematiek toetsings- en afwegingskader

Om tot een samenhangend en financieel haalbaar voorstel te komen, heeft het college bij de voorbereiding van deze perspectiefnota gewerkt met een toetsings- en afwegingskader. De raad is op 4 april 2025 via een raadsbrief ook geïnformeerd over deze werkwijze.

Dit kader helpt om ingediende voorstellen op een gestructureerde en objectieve manier te beoordelen. Daarbij is gekeken naar onder andere het verplichtend karakter (zoals wettelijke taken of bestuurlijke toezeggingen), de bijdrage aan beleidsdoelen, de financiële impact, de maatschappelijke meerwaarde en de mate van urgentie.

Het toetsingskader bevat een eerste stap waarbij sommige voorstellen direct zijn opgenomen in de perspectiefnota, zonder verdere beoordeling op de vijf criteria. Dit geldt voor voorstellen die voldoen aan de volgende voorwaarden:

- het betreft een wettelijke taak én
- het Rijk stelt hiervoor structurele financiering beschikbaar én
- het ambitieniveau is niet beïnvloedbaar (bijvoorbeeld door vorm of omvang aan te passen).

In dat geval is er geen beleidsruimte om af te wegen of uit te stellen. Het advies is dan: **opnemen in de perspectiefnota (A_1-lijst).**

Een aantal voorstellen zijn direct op de B-lijst geplaatst, dus zonder verdere beoordeling via het afwegingskader. Dit betreft voorstellen die een wettelijke taak betreffen zonder structurele financiering, geen basis hebben in bestaand beleid en waarvoor geen alternatieve oplossing/dekking is gevonden. Voor deze voorstellen geldt het advies: **niet opnemen in de perspectiefnota (B-lijst)**.

Alle overige voorstellen zijn beoordeeld door middel van het afwegingskader. Daarbij is gescoord op vier criteria:

- juridische verplichting of bestuurlijke toezegging
- financiële impact
- maatschappelijke impact
- urgentie

De scores zijn per criterium weergegeven met een kleurcodering, waarbij een hoge score leidt tot advies opnemen in de perspectiefnota (A_1-lijst) en een lage score tot niet opnemen (B-lijst). Dit maakt de beoordeling visueel inzichtelijk en helpt bij het vergelijken van voorstellen.

- **Score 5**: opnemen
- **Score 4**: opnemen, maar bijstellen
- **Score 3**: kritisch heroverwegen
- **Score 1–2**: schrappen of parkeren

.

Met deze aanpak ontstaat ruimte om te sturen op wat wettelijk noodzakelijk is, maatschappelijk het meeste oplevert en financieel uitvoerbaar is. Het college biedt hiermee een transparant en onderbouwd voorstel aan uw raad, waarmee richting wordt gegeven aan de begrotingsvoorbereiding en tegelijkertijd ruimte blijft voor bestuurlijke keuzes in de komende jaren.

Naast de A_1- en B-lijst heeft het college een aantal voorstellen op een zogeheten A_2-lijst geplaatst. Dit zijn voorstellen die niet in de perspectiefnota terechtkomen, maar het college acht deze voorstellen echter van zodanig belang, dat zij deze alsnog wil meenemen in de verdere begrotingsuitwerking. Daarbij wordt onderzocht of er alternatieve oplossingen zijn, bijvoorbeeld alternatieve dekkingsmogelijkheden binnen bestaande budgetten. De voorstellen op de A_2-lijst worden daarmee niet opgenomen in de Perspectiefnota, maar blijven in beeld richting de begroting 2026–2029.

Samengevat:

- A_1-lijst: voorstellen die zijn opgenomen in de perspectiefnota;
- A_2-lijst: voorstellen die niet zijn opgenomen in de perspectiefnota, maar die het college van groot belang acht. Onderzocht wordt of deze alsnog meegenomen kunnen worden in de begrotingsuitwerking, bijvoorbeeld door het vinden van alternatieve dekking;
- B-lijst: voorstellen die niet zijn opgenomen in de perspectiefnota en ook niet worden meegenomen in de uitwerking van de begroting.

4.2 Overzicht van opgenomen voorstellen (A_1-lijst)

In deze paragraaf treft u de voorstellen aan die het college op basis van het toetsings- en afwegingskader opneemt in de Perspectiefnota 2025. Deze voorstellen dragen aantoonbaar bij aan de beleidsdoelen van de gemeente, zijn wettelijk verplicht of noodzakelijk om bestaand beleid verantwoord uit te voeren. In enkele gevallen zijn ook voorstellen opgenomen waarvoor (nog) geen structurele dekking beschikbaar is vanuit het Rijk of die niet wettelijk verplicht zijn, maar die het college van groot maatschappelijk belang acht. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om keuzes die bijdragen aan leefbaarheid, inclusie, het voorkomen van grotere problemen op termijn, of keuzes die het college aan de nieuwe raad en college wil overlaten.

4.2.1 Programma 0: Bestuur en ondersteuning

Toegankelijke en inclusieve dienstverlening	
Kern	De gemeente Elburg werkt de komende jaren stap voor stap aan betere en mensgerichte dienstverlening. Voor inwoners betekent het dat het makkelijker wordt om met de gemeente te communiceren, digitaal zaken te doen én persoonlijk geholpen te worden. Dit pakken we aan op vier gebieden: 1. Duidelijke communicatie in begrijpelijke taal. Wij zorgen ervoor dat onze brieven, e-mails en berichten op de website standaard op taalniveau B1 zijn. Dat is taal die 80% van de Nederlanders goed begrijpt. Ook krijgt inwoners via MijnElburg een duidelijk overzicht van hun lopende aanvragen bij de gemeente. Ook voegen we hier statusupdates en digitale post aan toe. Daarnaast maken we belangrijke documenten steeds vaker openbaar en makkelijk vindbaar. 2. Digitale dienstverlening die werkt voor iedereen. We zorgen ervoor dat onze websites, apps, en digitale documenten toegankelijk zijn voor iedereen – ook voor mensen met een beperking, minder digitale vaardigheden of inwoners van andere EU-landen. Op dit moment voldoen 2 van de 20 gemeentelijke websites aan de wettelijke eisen. We willen dat álle digitale producten aan de Wet digitale overheid en de Europese regels (Single Digital Gateway) voldoen. 3. Hulp op maat voor wie dat nodig heeft. Digitale dienstverlening is handig, maar niet voor iedereen vanzelfsprekend. Daarom

	blijven we ook bereikbaar via telefoon en aan de balie. Inwoners die dat nodig helpen we met persoonlijke ondersteuning – telefonisch, via chat of met een afspraak aan de balie. Het KlantContactCentrum (KCC) speelt daarin een centrale rol. 4. Heldere afspraken en betere service. Wat mag de inwoner van ons verwachten? In 2025 hebben we servicenormen (zoals antwoordtermijnen en bereikbaarheid) voor onze dienstverlening vastgesteld. We willen regelmatig meten of we deze normen halen, via een speciaal dashboard waarop we dat monitoren. Zo kunnen we blijven verbeteren. We pakken dit aan door ons eerst te richten op begrijpelijke informatie. Daarna zorgen we ervoor dat die informatie toegankelijk is voor iedereen. Tot slot bieden we extra hulp aan wie er toch niet uitkomt. Om snel een slag te kunnen maken met toegankelijkheid, willen we tijdelijk extra capaciteit inzetten. Daarna is er blijvend extra capaciteit nodig voor de webredactie. Het programma is afgeslankt door de focus te leggen op taken met directe maatschappelijke impact (B-lijst). Zo bouwen we aan gemeente Elburg waarin iedereen mee kan doen – ook als het even lastig is. Toegankelijk, begrijpelijk en met persoonlijke aandacht. Want goede dienstverlening begint bij luisteren naar wat de inwoner nodig heeft.	
Relevantie	De verwachtingen rondom gemeentelijke dienstverlening veranderen snel. Daarom moeten we investeren in toegankelijke, mensgerichte en hybride dienstverlening, met blijvende aandacht voor persoonlijk contact en maatwerk.	
Wettelijke taak	Ja – onder meer de Wet digitale overheid, Wet open overheid, Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (vanaf 2026), en Europese verplichtingen via de Single Digital Gateway.	
Noodzakelijk voor instandhouding	Ja – noodzakelijke investering om de dienstverlening op peil te houden en aan wetgeving te voldoen.	
Relatie met bestuursakkoord/12 speerpunten	Het voorstel sluit aan bij het collegeprogramma 2022–2026 om dienstverlening efficiënter, toegankelijker en klantgerichter te maken. Het draagt bij aan het speerpunt inclusiebeleid en uitvoering. De dienstverlening aan de inwoners van de gemeente Elburg is een van de belangrijkste maatschappelijke opgaven, volgens het rapport Toekomstperspectief voor de Elburgse organisatie van bureau Berenschot. Daarnaast is er sprake van bestuurlijke vaststelling (college van B&W, 21 januari 2025), waarbij is aangegeven de middelen integraal af te wegen in de Perspectiefnota.	
Score afwegingskader	 5 1 5 4	
Advies	Opnemen vanwege maatschappelijke urgentie, het belang voor vertrouwen van inwoners en wettelijke verplichtingen. Er is een directe relatie met de strategische koers van de organisatie, bestuurlijke ambities en wetgeving.	
Kosten	**Incidenteel**	**Structureel**
2026	€ 29.000	€ 235.500,-
2027		€ 235.500,-
2028		€ 235.500,-
2029		€ 235.500,-

Structurele formatie Privacy Officer		
Kern	De gemeente Elburg wil een veilige en betrouwbare digitale dienstverlening bieden aan inwoners en ondernemers. Daarvoor is het cruciaal dat we zorgvuldig omgaan met persoonsgegevens en voldoen aan de privacywetgeving (AVG). Een stevige rol van de Privacy Officer is hierin onmisbaar. Op dit moment is er slechts 12,8 uur per week structureel beschikbaar voor de Privacy Officer. Tijdelijk is dit tot eind 2025 opgehoogd naar 36 uur per week. Uit een evaluatie blijkt dat dit niet voldoende is. Er is 2,0 fte nodig om aan alle wettelijke verplichtingen te voldoen en om opgelopen achterstanden in te halen. We stellen voor om per 1 januari 2026 de inzet van de Privacy Officer structureel uit te breiden naar 1,0 fte (36 uur per week). Daarmee zorgen we ervoor dat: 1. we voldoen aan de AVG en andere wet- en regelgeving; 2. privacy- en beveiligingsrisico's worden beperkt; 3. inwoners erop kunnen vertrouwen dat hun gegevens veilig zijn; 4. de organisatie klaar is voor verdere digitalisering. Voor het inlopen van de achterstanden wordt gezocht naar tijdelijke oplossingen (B-lijst).	
Relevantie	We moeten informatieveiligheid integraal borgen met structurele maatregelen, investering in systemen en blijvende training van medewerkers. Voor (publieke) organisaties die op grote schaal persoonsgegevens verwerken wordt sterk aanbevolen een Privacy Officer (PO) aan te wijzen, zodat de bescherming van persoonsgegevens en de privacy van klanten (inwoners) en medewerkers goed geborgd is.	
Wettelijke taak	Ja, de AVG is een wettelijke verplichting. De BIO wordt met de Cyberbeveiligingswet verplicht. De taken uit de BIO zijn o.a. neergelegd bij de Privacy Officer. Uitbreiding van de formatie Privacy Officer naar 1,0 fte is noodzakelijk om te voldoen aan wettelijke verplichtingen vanuit de AVG en de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) en om juridische risico's voor de gemeente Elburg te beperken.	
Noodzakelijk voor instandhouding	Ja –Door gebrek aan capaciteit ontstaan risico's zoals datalekken, boetes en niet-naleving.	
Relatie met bestuursakkoord/12 speerpunten	Sluit aan bij de ambities in het collegeprogramma 2022-2026 op het gebied van digitale dienstverlening met zorg voor privacy en veiligheid. Borging van privacy is essentieel voor een betrouwbare overheid.	
Score afwegingskader	 5 2 4 4	
Advies	Opname in de Perspectiefnota is gerechtvaardigd vanwege het belang van structurele borging van informatieveiligheid en het maatschappelijk belang. Informatieveiligheid en privacy staan tegenwoordig hoog op de maatschappelijke agenda. Informatieveiligheid raakt elke inwoner en organisatie die met de gemeente communiceert en daarmee onze dienstverlening. Reeds in de Kadernota 2023 en Perspectiefnota 2024 is aangegeven dat de gemeente Elburg structureel te weinig capaciteit heeft om deze taak goed uit te voeren.	
Kosten	**Incidenteel**	**Structureel**
2026		€ 69.000,-
2027		€ 69.000,-

2028		€ 69.000,-
2029		€ 69.000,-

4.2.2 Programma 1: Veiligheid

AED beschermkasten		
Kern	Sinds 2012 maakt onze gemeente gebruik van burgerhulpverleners. Door de inzet van AED's en burgerhulpverleners ontvangt een slachtoffer met een acute circulatiestilstand, zo snel als mogelijk eerste hulp. In onze gemeente wordt momenteel gebruik gemaakt van meer dan 40 AED's die verspreid door de gemeente zijn gepositioneerd. Een groot deel van de AED's is in eigendom van onze gemeente. Onderhoud, incidentele uitbreiding of vervanging wordt vanuit de lopende begroting gefinancierd.	
Relevantie	Twee jaar terug is gestart met het vervangen van een groot aantal AED's. Ter bescherming van de AED's en om de bedrijfscontinuïteit te waarborgen is het nu noodzakelijk om ook de buitenkasten te vervangen.	
Wettelijke taak	Nee.	
Noodzakelijk voor instandhouding	Zie 'relevantie'.	
Relatie met bestuursakkoord/12 speerpunten	Nee. Het betreft vergroting van de zelfredzaamheid en het zelf organiserend vermogen van de inwoners, bedrijven/instellingen is een belangrijk aandachtspunt. Een aandachtspunt dat door toenemende geopolitiek/klimaat gebonden dreiging meer prioriteit gaat krijgen.	
Score afwegingskader	 1 4 4 4	
Advies	Advies om dit voorstel te honoreren vanwege de maatschappelijke relevantie en beperkte financiële impact.	
Kosten	**Incidenteel**	**Structureel**
2026	€ 26.000,-	
2027		
2028		
2029		

4.2.3 Programma 2: Verkeer, vervoer en waterstaat

Beheerssysteem openbare ruimte	
Kern	Het beheerssysteem Openbare Ruimte voor het bewaken van de onderhoudskwaliteit van wegen, bomen, etc. is aan vervanging toe. Nieuwe releases worden al sinds 2024 niet meer gedaan. De leverancier stopt de ondersteuning in 2026. Daarom is een nieuw systeem nodig.
Relevantie	Zonder beheersysteem openbare ruimte hebben we geen zicht op de onderhoudsstaat van onze wegen en bomen. Daardoor ontstaat het risico van slecht of achterstallig onderhoud, gaten in wegen en omvallende bomen. De gemeente is aansprakelijk.
Wettelijke taak	Nee

Noodzakelijk voor instandhouding	Ja, op dit moment werken we met drie verouderde softwaresystemen die niet meer worden onderhouden door de leverancier. Een nieuw systeem is nodig om het onderhoud van de openbare ruimte te kunnen monitoren. Het nieuwe systeem kent meerdere mogelijkheden en meer gebruikerslicenties dan de drie huidige systemen. Hierdoor kunnen de beleidsmedewerkers sturingsinformatie uit het systeem halen. Daardoor zijn we meer in control met betrekking tot onze kapitaalgoederen. Wat weer leidt tot efficiënter werken. Daarnaast zijn er systeemeisen i.v.m. de benodigde koppeling aan ons GIS-programmatuur.	
Relatie met bestuursakkoord/12 speerpunten	Nee, het is een reguliere beheerstaak.	
Score afwegingskader		
Advies	Opnemen. Het gaat hier om het vervangen van het beheersysteem. De vervanging geeft een incidentele last. Het onderhoud geeft vervolgens een structurele last die € 7.307,- hoger uitvalt dan de huidige structurele lasten.	
Kosten	**Incidenteel**	**Structureel**
2026	€ 55.100,-	€ 7.307,-
2027		€ 7.307,-
2028		€ 7.307,-
2029		€ 7.307,-

Fietsoversteken provinciale weg ter hoogte van Molenweg, Bagijnendijkje en Kopse Waard		
Kern	Het gaat om twee middenbermen ter hoogte van de Molenweg en de Kopse Waard en om een rotonde ter hoogte van het Bagijnendijkje. De rotonde gaat gepaard met maatregelen aan de parallelweg. De rotonde zorgt tevens voor snelheidsverlaging, noodzakelijk voor een veilige fietsoversteek op deze plek. Het gaat om 50% cofinanciering op een provinciale investering.	
Relevantie	De gemeente lobbyt al jaren bij de provincie voor veilige fietsoversteken over de provinciale weg N309. Directe aanleiding is een aantal (ernstige) verkeersongevallen.	
Wettelijke taak	Het betreft een provinciale weg.	
Noodzakelijk voor instandhouding	n.v.t.	
Relatie met bestuursakkoord/12 speerpunten	Nee	
Score afwegingskader		
Advies	Op grond van het afwegingskader is deze afgevallen omdat de maatschappelijke relevantie en de urgentie bij een provinciale weg beperkt is. De gemeente is aan het sparen voor deze weg, maar er is nog een tekort. De financiële impact is gering. Doorslaggevend om deze wel op de A-lijst te zetten is de bestuurlijke wens en lobby richting de provincie gekoppeld aan moties van de gemeenteraad met de wens van fietsveiligheid.	
Kosten	**Incidenteel**	**Structureel**

2026	€ 400.000,-	
2027	€ 800.000,-	
2028		
2029		

4.2.4 Programma 3 Economie

Vanuit het programma Economie worden in deze perspectiefnota geen voorstellen gedaan.

4.2.5 Programma 4 Onderwijs

Integraal Huisvestingsplan	
Kern	Het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (hierna IHP) is een beleidsplan voor het onderwijs met een doorkijk tot 2041. Het IHP is juni 2025 in de raad behandeld. Dit voorstel gaat over de financiering van het IHP. Het IHP kent twee scenario's. Een met nieuwbouw van de basisscholen in de Horstkamp en MFA Doornspijk. En een scenario waarin deze nieuwbouw niet plaatsvindt maar we volstaan met renovatie. Beide scenario's zijn in het IHP doorgerekend op basis van 100% financiering door de gemeente en met een opslag van 25% voor tijdelijke huisvesting en andere bijkomende locatie gebonden kosten. Het nu voorliggende voorstel gaat uit van 83% financiering door de gemeente (het wettelijk minimum) en geen opslag van 25%. Deze opslag is namelijk niet altijd nodig, zeker niet bij nieuwbouw. De uiteindelijke financiering wordt in iedere afzonderlijke businesscase bepaald. De kans bestaat dat op dat moment een extra eenmalige bijdrage benodigd is.
Relevantie	Goed onderwijs draagt bij aan het zijn van een aantrekkelijke woongemeente. Goed onderwijs zorgt ook voor zelfredzame volwassenen die een bijdrage aan de maatschappij kunnen leveren.
Wettelijke taak	Deels, onderwijshuisvesting is een wettelijke taak voor de gemeente. Bij het invullen van de taak bestaat beleidsvrijheid. Die vrijheid is uitgewerkt in de beleidsinhoudelijke keuzes die in het IHP zijn gemaakt.
Noodzakelijk voor instandhouding	Ja, het IHP kijkt financieel vooruit tot en met 2041. Alle onderwijsgebouwen komen in deze periode aan de beurt voor renovatie of nieuwbouw.
Relatie met bestuursakkoord/12 speerpunten	Speerpunt 9: onze jeugd, goede scholen.
Score afwegingskader	 4 3 4 5
Advies	Opnemen. De instandhouding van onderwijsgebouwen is een wettelijke taak. De financiering hiervan is met dit voorstel gebaseerd op de inhoudelijke beleidskeuzes van het IHP zoals afgelopen voorjaar besproken in de raad, op het ambitieuze scenario met nieuwbouw voor twee basisscholen en uitgaande van 83% financiering door de gemeente en geen rekening houdende met een opslag van 25%. Verdere versobering is mogelijk door inhoudelijk andere beleidskeuzes te maken. Bijvoorbeeld als het gaat om de mate van duurzaamheid bij de bouw, het werken met

	wachtlijsten of het omgaan met leegstaande lokalen. Dit soort keuzes vergen een aanpassing van het IHP. De nu genoemde bedragen zullen bij de afzonderlijke business cases een tekort laten zien. Het college heeft als denkrichting om tekorten incidenteel op te lossen buiten de reserve IHP.	
Kosten	**Incidenteel**	**Structureel**
2026		€ 265.000,-
2027		€ 265.000,-
2028		€ 265.000,-
2029		€ 265.000,-

4.2.6 Programma 5 Sport, cultuur en recreatie

Lichtmasten DSV		
Kern	DSV heeft gevraagd om lichtmasten bij een van de velden zodat ook in de avonduren kan worden getraind. Hierdoor vergroot de capaciteit van de velden. Zonder de lichtmasten kunnen bepaalde teams niet trainen in de winter.	
Relevantie	Sport staat bij de gemeente hoog in het vaandel.	
Wettelijke taak	Nee	
Noodzakelijk voor instandhouding	Nee	
Relatie met bestuursakkoord/12 speerpunten	Speerpunt 10, een gezonde leefstijl, waaronder bewegen.	
Score afwegingskader		
Advies	Dit voorstel staat niet vanuit de score van het afwegingskader op de A-lijst, maar is een bestuurlijke keuze.	
Kosten	**Incidenteel**	**Structureel**
2026	€ 58.000,-	
2027		
2028		
2029		

Cultuur	
Kern	Cultuur als middel om mentale gezondheid te bevorderen, 'trots' te laten groeien, creativiteit te bevorderen én (dus) positieve gezondheid én verminderen van eenzaamheid bij de jongeren een kans te geven. Vanuit Cultuurregio Zwolle en de regio Noord-Veluwe, waar we als gemeente partner van zijn, wordt ingezet op talentontwikkeling van jongeren in de tijd van nu. Door jongeren de kans te geven om zich op een andere manier te kunnen uiten, bieden we mogelijkheid tot ontplooiing en inzet op de lokale 'maakomgeving' voor de periode 2025-2030. Daarnaast kennen we vanuit gemeente Elburg de themajaren cultuur; een voortvloeisel uit de beleidsvisie en het Uitvoeringsprogramma van Spots op Elburg II. Deze verbinding en samenwerking bij culturele themajaren is een ontwikkeling waar steeds meer instellingen bij aanhaken. Partijen weten elkaar

	steeds beter te vinden en daarmee ontwikkelt de lokale culturele infrastructuur van gemeente Elburg.	
Relevantie	Door blijvend aandacht voor cultuur te behouden en aan te sluiten bij al bestaande initiatieven zoals bij cultuurregio Zwolle en de al bestaande themajaren, ontwikkelt cultuur zich verder.	
Wettelijke taak	Nee.	
Noodzakelijk voor instandhouding	Cultuur voor jongeren is nieuw beleid en vraagt inzet van middelen om dit door te ontwikkelen. Voor de themajaren is het wenselijk dat, gezien de nodige voorbereidingstijd, er zekerheid is over budget voor 2027.	
Relatie met bestuursakkoord/12 speerpunten	We zetten in op regio Zwolle waarbij we met cultuur intensief en actief aanhaken. Daarnaast sluit het aan bij de beleidsvisies Sociaal Domein en Spots op Elburg II.	
Score afwegingskader		
Advies	Dit voorstel staat niet vanuit de score van het afwegingskader op de A-lijst, maar is een bestuurlijke keuze.	
Kosten	**Incidenteel**	**Structureel**
2026	€ 15.000,-	
2027	€ 40.000,-	
2028		
2029		

4.2.7 Programma 6 Sociaal domein

Jeugdhulp	
Kern	Binnen de gemeente Elburg hebben we een sterke jeugdhulpketen opgezet bestaand uit de sociale basis, basisvoorzieningen en de specialistische jeugdhulp. Momenteel lopen de tekorten in de jeugdhulp, net als bij vele andere gemeenten op. Vanuit provinciaal toezicht is het niet toegestaan structurele lasten te dekken met incidentele middelen. Om die reden willen we voor jeugdhulp via deze perspectiefnota de bedragen alsnog structureel dekken. De stijging van deze kosten zijn ontstaan door een aantal factoren: 1. De hogere tarieven voor gespecialiseerde jeugdhulp na een kostprijsonderzoek zijn hierin een belangrijke factor en oorzaak. Deze hogere kosten raken alle gemeenten. Het Rijk heeft in de voorjaarsnota besloten de gemeenten hier deels voor te compenseren. Het gaat daarbij om de volgende bedragen:

Sociale basis	€ 46.987
Basisvoorzieningen	€ 141.710
Specialistische jeugdhulp	€ 1.509.475
Totaal	**€ 1.698.172**

2. We willen vanaf 2026 aan de voorkant realistischer en vollediger begroten dan voorheen. Waar er in de verwerking de afgelopen jaren een aantal posten niet volledig zijn meegenomen, moeten en willen we dit nu structureel corrigeren. Het gaat daarbij om de volgende bedragen:

	Sociale basis	€ 59.644
	Basisvoorzieningen	€ 1.341.855
	Specialistische jeugdhulp	€ 127.362
	Totaal	**€ 1.528.861**
	Dit zijn de kosten als het beleid zoals we dat nu hebben ingericht (sociale basis, basisvoorzieningen en specialistische jeugdhulp) wordt voortgezet. Hierbij zijn de bedragen uit de voorjaarsnota (€ 1,6 miljoen in zowel 2026 als 2027), Meicirculaire en eventuele andere financiële tegemoetkomingen vanuit het Rijk nog niet meegenomen.	
Relevantie	Er wordt gewerkt aan een ombuiging zodat er een kostenbesparing kan plaatsvinden, maar daarnaast zijn er extra middelen nodig. Dit voorstel betreft geen nieuw beleid, maar het in stand houden van de huidige jeugdhulpketen. Vanwege een lagere bijdrage vanuit het Rijk en indexatie van de tarieven loopt het tekort met de huidige begroting op. Door jeugdhulp blijvend in te zetten, wordt er bespaard op (mogelijke) zwaardere zorg.	
Wettelijke taak	Ja – het uitvoeren van de Jeugdwet is een wettelijke taak.	
Noodzakelijk voor instandhouding	Ja – de tekorten en kosten lopen zodanig op dat het zonder extra middelen niet in stand te houden is.	
Relatie met bestuursakkoord/12 speerpunten	In zowel een van de twaalf speerpunten als het bestuursakkoord wordt er belang gehecht aan het welzijn van kinderen en jongeren.	
Score afwegingskader	 5 3 5 5	
Advies	Opnemen in de Perspectiefnota vanwege maatschappelijke urgentie en wettelijke verplichtingen.	
Kosten	**Incidenteel**	**Structureel**
2026		€ 3.227.034,-
2027		€ 3.227.034,-
2028		€ 3.227.034,-
2029		€ 3.227.034,-

Maatwerkvoorzieningen Wmo	
Kern	De kosten in de zorg stijgen, zo ook de kosten binnen de Wmo. Aan de ene kant hebben we te maken met vergrijzing, aan de andere kant willen we dat mensen langer thuis kunnen blijven wonen en ondersteuning krijgen in hun eigen omgeving. Er is dus méér vraag en duurdere zorg.
Relevantie	Er is een tekort om voldoende ondersteuning in te kunnen zetten. Er wordt gewerkt aan een ombuiging zodat er een kostenbesparing binnen de Wmo kaders kan plaatsvinden, maar daarnaast is er extra budget nodig om inwoners te kunnen voorzien van de juiste ondersteuning. Dit voorstel betreft hiermee geen nieuw beleid maar het in stand houden van de huidige Wmo-voorzieningen. Vanwege een lagere bijdrage vanuit het Rijk en indexatie van de tarieven zal het tekort met de huidige begroting oplopen. Door Wmo blijvend in te zetten, wordt er bespaard op (mogelijke) zwaardere zorg.
Wettelijke taak	Ja - actuele wet- en regelgeving namelijk de uitvoering van de Wmo.

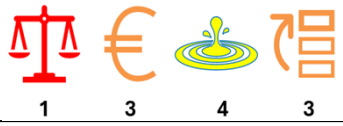
Noodzakelijk voor instandhouding	Ja – de tekorten en kosten lopen zodanig op dat het zonder extra middelen niet mogelijk is om inwoners te kunnen voorzien van de juiste ondersteuning.	
Relatie met bestuursakkoord/12 speerpunten	Bestuursakkoord: Als gemeente staan we voor gezond opgroeien, gezond ouder worden en het verkleinen van gezondheidsachterstanden.	
Score afwegingskader		
Advies	Opnemen in de Perspectiefnota vanwege maatschappelijke urgentie en wettelijke verplichtingen.	
Kosten	**Incidenteel**	**Structureel**
2026		€ 406.850,-
2027		€ 406.850,-
2028		€ 406.850,-
2029		€ 406.850,-

Indexaties welzijnsinstellingen		
Kern	Voor de welzijnsinstellingen is voor 2025 een prijsindex bepaald. Aangezien deze welzijnsinstellingen voornamelijk loonkosten hebben, blijkt dit percentage niet toereikend. Het indexpercentage dat gehanteerd wordt voor lonen, en wat het voorstel is om over te nemen, is gebaseerd op onderzoek van de Rijksoverheid. Dit geeft daarmee een redelijke basis voor de compensatie van loonontwikkelingen.	
Relevantie	Het voorstel is om dit verschil te compenseren om de dienstverlening te kunnen continueren. Gesprekken over het vervolg en structurele oplossingen zullen worden meegenomen in de ombuigingen binnen het sociaal domein.	
Wettelijke taak	Deels. De professionele welzijnsinstellingen voeren verschillende wettelijke taken (o.a. Wet publieke gezondheid, Wet inburgering) uit die wij als gemeente via een opdracht en subsidie bij hen uitzetten. Niet alle taken die de welzijnsinstellingen uitvoeren zijn echter wettelijk verplicht.	
Noodzakelijk voor instandhouding	Als we niet de juiste index hanteren, betekent dit dat de instellingen moeten snijden in hun dienstverlening. Daarmee is dit voor nu noodzakelijk.	
Relatie met bestuursakkoord/12 speerpunten	Het bestuursakkoord benadrukt het belang van gezondheid en ondersteuning, met aandacht voor leefstijl. *We pakken deze ambitie op met onze verenigingen en maatschappelijke partners, en nemen als gemeente hierin de regie.*	
Score afwegingskader		
Advies	Dit voorstel staat niet vanuit de score van het afwegingskader op de A-lijst. Advies is om dit voorstel op te nemen vanwege de maatschappelijke relevantie van het continueren van de dienstverlening. Het is daarbij de bestuurlijke wens om dit structureel te regelen.	
Kosten	**Incidenteel**	**Structureel**
2026	€ 125.218,-	
2027		

2028		
2029		

Herijking subsidiebeleid		
Kern	In 2024 is het traject herijking subsidiebeleid afgerond met college en raad na een zorgvuldig participatietraject. De nieuwe Algemene subsidieverordening (ASV) is vastgesteld door de raad. En de subsidieregeling behorend bij artikel 3 ASV gemeente Elburg daarna door het college. Omdat we als gemeente meer van clubs en verenigingen verwachten en omdat hun kosten gestegen zijn, is ook besloten om hen meer tegemoet te komen: 1. los te laten dat een lid/deelnemer inwoner moet zijn van de gemeente Elburg en 2. de subsidiebedragen voor transformerende verenigingen en clubs te verhogen met maximaal 25% met ingang van 2026.	
Relevantie	Het nieuwe beleid gaat in per 1 januari 2026, waarvoor de meerkosten van belang zijn om hier uitvoering aan te kunnen geven. In 2026 volgt een evaluatie en nieuwe afweging voor 2027 en later.	
Wettelijke taak	Het uitvoeren van de nieuwe Algemene subsidieverordening (ASV), vastgesteld door de raad.	
Noodzakelijk voor instandhouding	In lijn met het collegebesluit worden de meerkosten voor de beleidsverruiming opgevoerd bij de perspectiefnota.	
Relatie met bestuursakkoord/12 speerpunten	• Bestuursakkoord: Ieder mens telt. Iedereen moet mee kunnen doen. Te denken valt aan sporten met een beperking. We betrekken zoveel mogelijk partijen, zoals het gezin, het onderwijs, de sport en het verenigingsleven bij opvoeden en opgroeien. • Collegeprogramma: Inclusiebeleid en uitvoering. Een gezonde leefstijl: bewegen, gezond eten, weinig alcohol, geen drugs; Subsidieregeling voor maatschappelijke initiatieven realiseren.	
Score afwegingskader	 5 4 4 4	
Advies	Advies om dit voorstel op te nemen vanwege de maatschappelijke relevantie en de eerder gedane toezegging.	
Kosten	**Incidenteel**	**Structureel**
2026	€ 50.000,-	
2027		
2028		
2029		

Voortzetten minimabeleid	
Kern	In de perspectiefnota 2024 is besloten om voor twee jaar geld beschikbaar te stellen voor het minimabeleid. Hierdoor is 1) de inkomensgrens naar 120% bijstandsnorm is gegaan voor individuele inkomenstoeslag en volwassenenpakket en 2). huidige tegemoetkomingen op peil gehouden voor individuele inkomenstoeslag en kind- en volwassenenpakket. Het voorstel is om dit minimabeleid voort te zetten in 2027.
Relevantie	Naast meer besteding voor inwoners met een laag inkomen levert dit administratief ook winst op.
Wettelijke taak	Nee, we breiden de doelgroepen uit wat op verschillende manieren voordelen oplevert.

Noodzakelijk voor instandhouding	Om het beleid voort te kunnen zetten is er ook in 2027 budget nodig.
Relatie met bestuursakkoord/12 speerpunten	Het bestuursakkoord en collegeprogramma spreken van het waarborgen van een goed vangnet en bestaanszekerheid voor de minima.
Score afwegingskader	
Advies	Dit voorstel staat niet vanuit de score van het afwegingskader op de A-lijst, maar voor de continuering is de bestuurlijke wens om het minimabeleid voort te zetten tot en met 2027, waarna het nieuwe college en gemeenteraad vervolgens opnieuw kan afwegen of het minimabeleid op deze manier voort te zetten wenselijk is.

Kosten	**Incidenteel**	**Structureel**
2026		
2027	€ 152.000,-	
2028		
2029		

4.2.8 Programma 7 Volksgezondheid en milieu

Er zijn geen voorstellen in deze perspectiefnota vanuit het programma Volksgezondheid en milieu.

4.2.9 Programma 8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en stedelijke vernieuwing

Woonwagenstandplaatsen	
Kern	Er is sprake van langjarig achterstallig onderhoud van de sanitair-gebouwen bij de woonwagenstandplaatsen aan de Giek. De afgelopen tijd is onderzocht of verkoop van de woonwagenstandplaatsen met de sanitair-gebouwen een mogelijkheid is. Dit is niet gelukt door de wettelijke eis van een marktconforme verkoopprijs. Ook erfpacht bleek niet haalbaar. Als verhuurder van de standplaatsen zijn wij verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van de standplaatsen en verplicht hier zorg voor te dragen. Wel wil het college toewerken naar een marktconforme huurprijs.
Relevantie	Het onderwerp draagt bij aan goede huisvesting voor een specifieke doelgroep.
Wettelijke taak	De gemeente is verantwoordelijk voor goed onderhoud van het verhuurde.
Noodzakelijk voor instandhouding	Ja, er is al sprake van achterstallig onderhoud.
Relatie met bestuursakkoord/12 speerpunten	Ja, Inclusie (speerpunt 7), gezonde woonomgeving (speerpunt 10).
Score afwegingskader	
Advies	Dit voorstel is vorig jaar bij de perspectiefnota niet gehonoreerd. Het achterstallig onderhoud wordt steeds groter. Verkoop van de standplaatsen is niet gelukt. Daarmee is onderhoud niet langer uit te stellen.

Kosten	Incidenteel	Structureel
2026	€ 100.000,-	
2027		
2028		
2029		

Cofinanciering Molenkamp		
Kern	We werken aan een gebiedsontwikkeling Molenkamp samen met voetbalvereniging ESC, de korfbalvereniging KVE, Omnia, Groenstad Elburg, tuinderij en vastgoedeigenaren. In de gebiedsontwikkeling komen (zorg)appartementen, dagbesteding, tuinderij en middenhuurwoningen. Voor de buitenruimte vragen we subsidie aan bij de Regiodeal Zwolle. Daarvoor is minimaal 50% cofinanciering vanuit de gemeente nodig.	
Relevantie	Het voorstel draagt bij aan een nieuwe voorziening in de vorm van wonen, bewegen, gezondheid waar vele partijen bij betrokken zijn.	
Wettelijke taak	Gebiedsontwikkeling op zich is geen wettelijke taak. Wel draagt het totaal bij onze volkshuisvestelijke taak.	
Noodzakelijk voor instandhouding	Nee	
Relatie met bestuursakkoord/12 speerpunten	Woningbouw, bewegen en gezondheid zijn belangrijke pijlers in het collegebeleid. Deze gebiedsontwikkeling gaat over deze drie aspecten.	
Score afwegingskader	5 5 5 5	
Advies	Opnemen, het gevraagde bedrag is essentieel voor het verkrijgen van de subsidie regiodeal Zwolle voor dit onderdeel. De verplichte cofinanciering is 50%. In die zin is het nu of nooit. Maatschappelijk is dit project vanwege het grote aantal betrokken partijen, de sportvoorziening, (zorg)appartementen en de tuinderij van groot belang.	
Kosten	**Incidenteel**	**Structureel**
2026	€ 150.000,-	
2027		
2028		
2029		

Meerjaren Onderhouds Planning gemeentelijk vastgoed	
Kern	Voor het gemeentelijk vastgoed hebben we een accommodatiebeleid. Dit beleid vertaalt zich in een beheerplan onderhoud gebouwen. Vanuit het beheerplan stellen we een onderhoudsplanning op. De meerjarenonderhoudsplanning (MJOP) gaat over vastgoed. Het gaat over gebouwen inclusief dorpshuizen, zwembad, monumenten en bouwwerken geen gebouwen zijnde (zoals bruggen, muren, vestingwerken). Idealiter kijken we voor onderhoud van vastgoed 15 jaar vooruit. Dat betekent dat gelden nodig zijn voor het actuele onderhoud én dat er gespaard wordt middels een voorziening voor de toekomst. Dat was tot voor kort altijd de werkwijze in de gemeente Elburg.

	Vorig jaar bij de perspectiefnota is dit systeem losgelaten en is incidenteel budget geregeld voor de jaren 2024, 2025 en een deel van 2026. Het incidenteel dekken van structurele lasten is echter niet langdurig toegestaan, vanuit zowel de accountant als de Provincie. Met de voorstellen in deze perspectiefnota is er weer een structurele en toereikende voeding van de reserve. Daarbij kijken we 15 jaar vooruit. De bedragen zijn gebaseerd op het minimaal benodigde onderhoud. Op basis van een inspectie is bepaald wanneer onderhoud daadwerkelijk nodig is.	
Relevantie	Het gaat hier om een beheerstaak.	
Wettelijke taak	Onderhoud van gebouwen hoort bij goed eigenaarschap.	
Noodzakelijk voor instandhouding	Zonder dit plan en de benodigde financiering is instandhouding van de gemeentelijke gebouwen niet mogelijk.	
Relatie met bestuursakkoord/12 speerpunten	Nee, het is een reguliere beheerstaak.	
Score afwegingskader	 4 1 3 5	
Advies	Opnemen in de Perspectiefnota. Het onderhoudsplan is doorgerekend op minimaal verantwoord onderhoudsniveau. Verder uitstel van onderhoud leidt in de toekomst tot meerkosten.	
Kosten	**Incidenteel**	**Structureel**
2026		€ 732.500,-
2027		€ 732.500,-
2028		€ 732.500,-
2029		€ 732.500,-

Verhoging storting reserve vervoermiddelen		
Kern	De gemeente heeft een reserve voor vervoermiddelen. Deze reserve is voor 10 jaar doorgerekend en er is een vervangingsplan opgesteld. Daaruit blijkt dat de reserve onvoldoende is om langjarig de huidige vervoermiddelen van de gemeente in stand te houden en tijdig te vervangen.	
Relevantie	Het gaat hier om een beheerstaak.	
Wettelijke taak	Deels. De gemeente heeft veel onderhoud van de openbare ruimte in eigen beheer. Daar horen vervoermiddelen bij. Daarnaast gaat het om vervoermiddelen voor onder meer Toezicht en handhaving.	
Noodzakelijk voor instandhouding	Ja, vervoermiddelen hebben een vervangingstermijn.	
Relatie met bestuursakkoord/12 speerpunten	Nee, het is een reguliere beheerstaak.	
Score afwegingskader	 3 2 4 5	
Advies	Dit verzoek is vorig jaar bij de perspectiefnota deels gehonoreerd. Inmiddels heeft een nieuwe doorrekening geleid tot inzicht in de benodigde financiering.	
Kosten	**Incidenteel**	**Structureel**
2026		€ 88.400,-

2027		€ 88.400,-
2028		€ 88.400,-
2029		€ 88.400,-

4.3 Overzicht van voorstellen met een alternatieve oplossing (A_2-lijst)

Naast de A_1- en B-lijst heeft het college een aantal voorstellen op een zogeheten A_2-lijst geplaatst. Dit zijn voorstellen die op basis van het afwegingskader niet direct inpasbaar zijn in het structurele begrotingskader en daarom in eerste instantie op de B-lijst zijn terechtgekomen. Het college acht deze voorstellen echter van zodanig belang, dat zij deze alsnog wil meenemen in de verdere begrotingsuitwerking. Daarbij wordt onderzocht of er alternatieve oplossingen zijn, bijvoorbeeld alternatieve dekkingsmogelijkheden binnen bestaande budgetten. De voorstellen op deze A_2-lijst worden daarmee niet opgenomen in de Perspectiefnota, maar blijven in beeld richting de begroting 2026–2029.

4.3.1 Programma 0: Bestuur en ondersteuning

Korte omschrijving	2026 Incidenteel/ structureel	2027 Incidenteel/ structureel	2028 Incidenteel/ structureel	2029 Incidenteel/ structureel	Reden niet opgenomen	Opmerking
Aanschaf pakket voor de subsidieadministratie Het huidige proces in Excel is tijdrovend, foutgevoelig en inefficiënt.	€ 20.000,-/ € 15.000,-	nvt / € 15.000,-	nvt / € 15.000,-	nvt / € 15.000,-	We onderzoeken of binnen de bedrijfsvoering een andere oplossing mogelijk is. Daarom zetten we de huidige werkwijze voorlopig voort.	Inwoners en organisaties kunnen met het pakket online de status van hun subsidieaanvraag volgen, wat de dienstverlening en transparantie verhoogt.
Uitbesteding proces elektronische publicaties (DROP) Het gaat om de uitvoering van de Wet elektronische publicaties (Wep). Het huidige proces voor het invoeren en publiceren van regelgeving en kennisgevingen in DROP is tijdrovend, foutgevoelig en inefficiënt. Daarom is voorgesteld om het uit te besteden aan een gespecialiseerd bureau.	nvt / € 12.000,-	nvt / € 12.000,-	nvt / € 12.000,-	nvt / € 12.000,-	Er wordt onderzocht of binnen de bedrijfsvoering een andere oplossing mogelijk is. De consequentie is dat de huidige werkwijze vooralsnog wordt doorgezet.	Door de publicaties uit te besteden, kan de gemeente haar personele capaciteit effectiever inzetten. Duidelijke en tijdige publicaties verminderen de kans op juridische geschillen en vergroten de toegankelijkheid van regelgeving voor inwoners.
Structurele uitvoering van DPIA's en privacy applicatie Voor processen met een hoog privacy-risico is het uitvoeren van Data Protection Impact	nvt / € 57.000,-	nvt / € 57.000,-	nvt / € 57.000,-	nvt / € 57.000,-	Er wordt onderzocht of binnen de bedrijfsvoering een andere oplossing mogelijk is.	Informatieveiligheid en privacy staan tegenwoordig hoog op de maatschappelijke agenda. Informatieveiligheid raakt elke inwoner en organisatie die met de

Assessments (DPIA's) verplicht (art. 35 AVG).						gemeente communiceert en daarmee onze dienstverlening. Niet opnemen van dit voorstel brengt juridische risico's met zich mee, zoals toezicht-maatregelen van de Autoriteit Persoonsgegevens, bestuurlijke waarschuwingen of maatregelen (verwerkers-verbod) of juridische claims (waaronder persoonlijke aansprakelijkheid van de bestuurder).

4.3.2 Programma 1: Veiligheid

Korte omschrijving	2026 Incidenteel/ structureel	2027 Incidenteel/ structureel	2028 Incidenteel/ structureel	2029 Incidenteel/ structureel	Reden niet opgenomen	Opmerking
Verbinding regio Door de toename van de regionale samenwerking hebben de burgemeesters en secretarissen besloten om een Strategisch Adviseur aan te stellen die zich gaat inzetten om de verbinding op ambtelijk en bestuurlijk niveau te versterken. Deze functionaris gaat de gezamenlijke uitdagingen op landelijk en regionaal niveau samenbrengen en eenduidig beleid aanjagen.	nvt / € 13.500,-	nvt / € 13.500,-	nvt / € 13.500,-	nvt / € 13.500,-	Er wordt onderzocht of dit uit een ander budget kan worden gedekt.	Een hoge graad van fysieke en sociale veiligheid in onze gemeente bevorderen en het bestrijden en tegengaan van ondermijning zijn speerpunten van ons bestuur.

4.3.3 Programma 2: Verkeer, vervoer en waterstaat

Korte omschrijving	2026 Incidenteel/ structureel	2027 Incidenteel/ structureel	2028 Incidenteel/ structureel	2029 Incidenteel/ structureel	Reden niet opgenomen	Opmerking
Mobiliteitsonderzoek Het gaat om een onderzoek naar de mobiliteit op ons lokale en regionale wegennet ten gevolge van de woningbouw in de Wvg gebieden.	nvt / € 75.000,-				Onderzoek naar de mobiliteit ten gevolge van onze WVG gebieden en andere ontwikkelingen wordt meegenomen bij en gefinancierd uit de gelden voor de Corridor Flevoland/A28 en het WVG gebied Elburg.	

4.3.4 Programma 6 Sociaal domein

Korte omschrijving	2026 Incidenteel/ structureel	2027 Incidenteel/ structureel	2028 Incidenteel/ structureel	2029 Incidenteel/ structureel	Reden niet opgenomen	Opmerking
Exploitatiebijdrage SGE Tekorten bij SGE ontstaan onder meer door oplopende personeelskosten, het inhuren van uitzendkrachten en gestegen kosten voor energie en onderhoud.	nvt / € 110.000,-				Voorstel is de exploitatiesubsidie in eerste instantie alleen voor 2026 te verstrekken. Dit kan gefinancierd worden uit het budget groot onderhoud. De financiering voor het jaar 2026 staat daarmee op de A2-lijst omdat het niet vanuit de perspectiefnota gefinancierd wordt, maar vanuit bestaande budgetten.	
Exploitatiebijdrage De Deel Het gaat om een exploitatiebijdrage tot aan de oplevering nieuwbouw.	€ 25.000,-/ nvt	€ 25.000,-/ nvt	€ 25.000,-/ nvt		Voorstel is dit bedrag te financieren vanuit het budget groot onderhoud.	

4.3.5 Programma 7 Volksgezondheid en milieu

Korte omschrijving	2026 Incidenteel/ structureel	2027 Incidenteel/ structureel	2028 Incidenteel/ structureel	2029 Incidenteel/ structureel	Reden niet opgenomen	Opmerking
Geluid- en bodemtaken. Het gaat hier om wettelijke taken op het gebied van bodemkwaliteitsbeheer en geluid die met de komst van de Omgevingswet van de provincie naar de gemeente zijn gegaan. Uitvoering geschiedt door de Omgevingsdienst. Voor 2025 is vorig jaar bij de perspectiefnota incidenteel geld verstrekt.	nvt / € 45.000,-	nvt / € 45.000,-	nvt / € 45.000,-	nvt / € 45.000,-	Deze wettelijke taken worden uitgevoerd en gefinancierd uit de lopende begroting.	

4.4 Overzicht van niet opgenomen voorstellen (B-lijst)

In deze paragraaf staan de voorstellen die op dit moment niet zijn opgenomen in de Perspectiefnota 2025 en waarvan het college adviseert deze niet verder uit te werken voor de komende begrotingsperiode. Deze voorstellen passen niet binnen het beschikbare financiële kader, scoren laag op de gehanteerde beoordelingscriteria of zijn op dit moment (nog) niet uitvoerbaar.

4.4.1 Programma 0: Bestuur en ondersteuning

Korte omschrijving	2026 Incidenteel/ structureel	2027 Incidenteel/ structureel	2028 Incidenteel/ structureel	2029 Incidenteel/ structureel	Reden niet opgenomen	Opmerking
Implementatie Network and Information Security-richtlijn (NIS2) Deze EU-richtlijn wordt opgenomen in de Cyberbeveiligingswet. Het gaat om een wettelijke taak. Informatieveiligheid en privacy staan tegenwoordig hoog op de	€ 95.000,-/ € 93.000,-	€ 95.000,-/ € 93.000,-	nvt / € 93.000,-	nvt / € 93.000,-	Er is geen toereikende financiering beschikbaar gesteld door het Rijk voor deze taak. De NIS2-richtlijn geldt sinds 17 oktober 2024. De Cyber-beveiligingswet is nog niet vastgesteld, deze wordt mogelijk in het derde of vierde kwartaal 2025 van kracht. Door deze	Via de Cyber-beveiligingswet wordt de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) verplicht. Daar voldoet de gemeente Elburg nog niet aan. Als we de wettelijke verplichtingen niet nakomen, kan dat leiden tot toezichtmaatregelen door de Autoriteit Persoonsgegevens, bestuurlijke

maatschappelijke agenda. Het is voor de dienstverlening van belang om mee te gaan in die ontwikkeling en enige investering is over een jaar waarschijnlijk onvermijdbaar.					onzekerheid is uitstel met een jaar mogelijk.	waarschuwingen of maatregelen (verwerkers-verbod) of juridische claims (waaronder persoonlijke aansprakelijkheid van de bestuurder). Het kan ook de reputatie van de gemeente Elburg als betrouwbare overheid onder druk zetten.
Formatie Privacy Officer Oplossen van achterstanden om te voldoen aan kaders informatieveiligheid en privacybescherming	nvt / € 110.000,-	nvt / € 110.000,-	nvt / € 110.000,-	nvt / € 110.000,-	Uit de evaluatie formatie PO (B&W 11 maart 2025) blijkt dat 2,0 fte nodig is om op het gewenste niveau te komen en om de achterstanden weg te werken. Om de taken van de Privacy Officer volledig en effectief uit te kunnen voeren is (minimaal) een structurele formatie van 1,0 fte noodzakelijk (A_1-lijst). Voor het inlopen van de achterstanden wordt gezocht naar tijdelijke oplossingen.	
Programma Dienstverlening Het programma richt zich op een toekomstbestendige, toegankelijke en inclusieve dienstverlening die voldoet aan actuele wet- en regelgeving én op het zichtbaar maken van de kwaliteit van dienstverlening via klantwaardering en servicenormen.	€ 20.000,-/ € 82.000,-	nvt / € 82.000,-	nvt / € 82.000,-	nvt / € 82.000,-	Gelet op de financiële situatie is onderzocht hoe het programma met minder budget gerealiseerd kan worden. Daarom wordt voorgesteld om af te schalen naar een minimumvariant. Dat kan door: 1. De benodigde formatie voor het ontwikkelen van een dashboard te incorporeren in het zaak- en procesgericht werken; 2. De formatie voor de webredactie te beperken door gebruik te maken van vacatureruimte; 3. Af te zien van een klantwaarderingssysteem wat, anders dan het dashboard om te	

					monitoren op de A_1-lijst, inwoners feedback kan laten geven op het klantcontact. Door deze keuzes ontstaat ruimte om de focus te leggen op taken met directe maatschappelijke impact, zoals begrijpelijke communicatie, digitale inclusie en passende ondersteuning (A_1-lijst), zonder dat de ambitie van toegankelijke en inclusieve dienstverlening uit het oog wordt verloren.	

4.4.2 Programma 1: Veiligheid

Korte omschrijving	2026 Incidenteel/ structureel	2027 Incidenteel/ structureel	2028 Incidenteel/ structureel	2029 Incidenteel/ structureel	Reden niet opgenomen	Opmerking
Aanpak ondermijning In Noord- en Oost-Gelderland werken gemeenten intensief samen bij de aanpak van ondermijning. Dit doen zij met als doel om ondermijnende criminaliteit in samenwerking met veiligheidspartners effectief te bestrijden. Een belangrijke voorwaarde voor een succesvolle aanpak is een gedegen informatieonderzoek bij meldingen en signalen van ondermijning. Het zorgvuldig vastleggen en analyseren van gegevens speelt hierin een cruciale rol. Data-gedreven	nvt / € 7.500,-	nvt / € 7.500,-	nvt / € 7.500,-	nvt / € 7.500,-	Betreft nieuw beleid. Dit is geen wettelijke taak of verplichting.	Een hoge graad van fysieke en sociale veiligheid in onze gemeente bevorderen en het bestrijden en tegengaan van ondermijning zijn speerpunten van ons bestuur.

werken maakt het mogelijk om kwetsbare branches en risicovolle situaties beter in beeld te brengen, om gericht de weerbaarheid van inwoners en ondernemers te versterken en indien nodig passende bestuurlijke maatregelen te nemen.						

4.4.3 Programma 4 Onderwijs

Korte omschrijving	2026 Incidenteel/ structureel	2027 Incidenteel/ structureel	2028 Incidenteel/ structureel	2029 Incidenteel/ structureel	Reden niet opgenomen	Opmerking
Integraal Huisvesting Plan (zie ook bij par. 4.2.5).	nvt / € 735.000,-	nvt / € 735.000,-	nvt / € 735.000,-	nvt / € 735.000,-	Het gaat hier om het niet financieel opnemen van de 25% opslag bij nieuwbouw/renovatie en om de gemeentelijke bijdrage niet op 100% te zetten maar op 83% (wettelijke minimum). Ook na deze bezuiniging zorgen we voor geschikte onderwijsgebouwen. Daar zorgt de gevraagde bijdrage op de A-lijst voor. De maatschappelijke gevolgen zijn daarmee beperkt, terwijl de financiële gevolgen van deze bijstelling op de gemeentelijke begroting groot zijn (in positieve zin).	Bij de businesscase voor iedere afzonderlijke school zat t.z.t. waarschijnlijk een eenmalige bijdrage nodig zijn. Verdere besparing is mogelijk door andere beleidskeuzes in het IHP.

4.4.4 Programma 5 Sport, cultuur en recreatie

Korte omschrijving	2026 Incidenteel/ structureel	2027 Incidenteel/ structureel	2028 Incidenteel/ structureel	2029 Incidenteel/ structureel	Reden niet opgenomen	Opmerking
Versterking deelname Internationale Hanzedagen Met een inzet van een gezamenlijke Hanzesteden-stand op de markt bij de Internationale Hanze-dagen en de reis- en verblijfkosten van 7 betrokkenen en vertegenwoordigers is een verhoging van het budget met een bedrag van 4000 naar verwachting dekkend.	nvt / € 4.000,-	nvt / € 4.000,-	nvt / € 4.000,-	nvt / € 4.000,-	Geen urgentie en beperkte maatschappelijke meerwaarde, gezien de financiële uitdagingen.	
Cultuur in gemeente Elburg *Jongerencultuur* Vanuit Cultuurregio Zwolle wordt ingezet op talentontwikkeling van jongeren in de tijd van nu. Door jongeren de kans te geven om zich op een andere manier te kunnen uiten, bieden we mogelijkheid tot ontplooiing en inzet op de culturele 'maakomgeving/makershuis' voor de periode 2025-2030. *Themajaren cultuur* Voor de jaren 2025 en 2026 is in 2024 zijn er middelen toegekend voor de themajaren cultuur. Wanneer dit structureel wordt, kunnen instellingen, musea, verenigingen eerder met			nvt / € 40.000,-	nvt / € 40.000,-	Na de jaren 2026 en 2027 van het opstarten van jongerencultuur en instandhouding van de themajaren zal, in de financiële situatie die dan geldend is, opnieuw een afweging gemaakt kunnen worden.	Er wordt binnen Cultuurregio Zwolle samengewerkt op dit onderwerp.

voorbereidingen en programmering aan de slag.						

4.4.5 Programma 6 Sociaal domein

Korte omschrijving	2026 Incidenteel/ structureel	2027 Incidenteel/ structureel	2028 Incidenteel/ structureel	2029 Incidenteel/ structureel	Reden niet opgenomen	Opmerking
Indexatie en extra benodigde abonnementen Door indexatie en extra abonnementen op diverse handboeken en lidmaatschappen is er door de jaren heen een tekort ontstaan.	nvt / € 12.000,-	nvt / € 12.000,-	nvt / € 12.000,-	nvt / € 12.000,-	Geen dekking binnen begroting beschikbaar, geen wettelijke verplichting.	
Indexaties welzijnsinstellingen Het gaat hier om een voorstel om tot en met 2026 de indexaties incidenteel te dekken en richting 2027 te kijken naar bestaand beleid en structurele financiële oplossingen.		nvt / € 125.218-	nvt / € 125.218-	nvt / € 125.218-	In tijden van financiële krapte is het goed de tijd te nemen om ook naar bestaand beleid te kijken en vervolgens de gevolgen te bekijken op de langere termijn. Dit vertaalt zich vervolgens door naar meerdere jaren, maar is voor nu nog onvoldoende helder.	
Voortzetten minimabeleid (inkomensgrens 120% bijstandsnorm voor individuele inkomenstoeslag en volwassenenpakket en huidige tegemoetkomingen op peil houden voor individuele inkomenstoeslag en kind- en volwassenenpakket).			nvt / € 152.000,-	nvt / € 152.000,-	Dit betreft het voortzetten huidig beleid, geen wettelijke verplichting maar een aanvullend aanbod. Daarnaast is er tot en met 2026 budget voor beschikbaar en is daarmee de mogelijkheid om, in de financiële situatie die dan geldend is, opnieuw een afweging te maken.	
Centrum Seksueel Geweld De dienstverlening wordt beter gevonden, als gevolg van	€ 10.000,- / nvt	€ 10.000,- / nvt			We weten nu nog niet welke kosten dit precies met zich meebrengt of en hoe we die	

maatschappelijke ontwikkelingen (denk daarbij aan MeToo, uitzending The Voice). Hierdoor is het aantal meldingen bij CSG explosief gestegen. Meer dienstverlening betekent meer kosten, tot nu toe opgevangen door middelen centrumgemeente Apeldoorn maar die middelen zijn eindig.					kunnen dekken. Daarmee voor nu nog onvoldoende bekend wat de urgentie is en de financiële impact.	
Exploitatiebijdrage SGE Tekorten bij SGE ontstaan ondermeer door oplopende personeelskosten, het inhuren van uitzendkrachten en gestegen kosten voor energie en onderhoud.		nvt / € 110.000,-	nvt / € 110.000,-	nvt / € 110.000,-	Voorstel is de exploitatiesubsidie in eerste instantie alleen voor 2026 te verstrekken. Dit kan echter gefinancierd worden uit het budget groot onderhoud. We gaan met de SGE in gesprek om te kijken hoe de financiële situatie toekomstbestendig kan gaan worden. De financiering in 2025 gaat wel door.	De structurele tekorten op gemeenschapshuizen zal in 2026 tot een gesprek leiden over de toekomst van alle dorpshuizen en MFA's en de rol van de gemeente daarin. Daartoe werken we momenteel aan een visie op dorps- en gemeenschapshuizen als onderdeel van het gemeentelijk accommodatiebeleid.

4.4.6 Programma 8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en stedelijke vernieuwing

Korte omschrijving	2026 Incidenteel/ structureel	2027 Incidenteel/ structureel	2028 Incidenteel/ structureel	2029 Incidenteel/ structureel	Reden niet opgenomen	Opmerking
Dienstverleningsovereenkomst (DVO) Wonen Het gaat om gelden voor volkshuisvesting, de urgentiecommissie en de versnellingstafel woningbouw, zoals genoemd in de woondeal.	nvt / € 36.000,-	nvt / € 36.000,-	nvt / € 36.000,-	nvt / € 36.000,-	In deze tijd van financiële krapte kan helaas niet meer aan iedere wens worden voldaan. Zorgvuldige afweging is nodig. Ook geven we hiermee een signaal aan de provincie dat niet alles meer kan.	De gemeente Elburg is hierbij afhankelijk van de keuzes binnen de DVO Noord Veluwe.

5. Financiën

5.1 Financiële uitgangspositie

Als uitgangspunt voor de financiële positie gebruiken we de door de raad vastgestelde Meerjarenbegroting 2025–2028, aangevuld met de uitkomsten van de september- en decembercirculaires 2024 van het Rijk. Op basis hiervan is het structurele begrotingsresultaat voor de komende jaren positief. Dit komt met name door de structurele aanpassingen die het Rijk in de tweede helft van 2024 heeft doorgevoerd in de circulaires.

	BG-26	BG-27	BG-28	BG-29
Totaal baten	80.997	78.309	79.794	79.794
Totaal lasten	80.979	78.380	79.618	79.618
Begrotingsresultaat MPB 2025-2028	**18**	**-71**	**176**	**176**
Incidentele baten	3.520	652	652	652
Incidentele lasten	3.213	296	296	296
Saldo incidentele lasten en baten	***-307***	***-356***	***-356***	***-356***
Totaal structurele mutaties sept/dec-circulaires 2024	832	872	740	740
Structureel en reëel resultaat*	**543**	**445**	**560**	**560**

Bedragen x € 1.000

* *Begroting MPB 2025-2028 plus structurele mutaties september- en decembercirculaires 2024*

In bovenstaande tabel zijn een aantal belangrijke ontwikkelingen nog niet in zijn geheel meegenomen. Het gaat daarbij om financiële gevolgen voortkomend uit:

- Voorjaarsnota en Meicirculaire 2025
- Loon- en prijsstijgingen
- Uitkomst Cao-onderhandelingen gemeenten 2025-2027
- Structurele effecten uit de voorjaarsrapportage 2025
- Resultaat van de jaarrekening 2024
- Eventuele ombuigingen binnen bestaand beleid.

5.1.1 Voorjaarsnota 2025 en Meicirculaire 2025

In april 2025 heeft het kabinet de Voorjaarsnota gepresenteerd. Deze nota bevat belangrijke financiële ontwikkelingen voor gemeenten die in de Meicirculaire 2025 nader worden uitgewerkt. De Meicirculaire 2025 wordt verwerkt in de Meerjarenbegroting 2025-2029 van de gemeente Elburg.

Voor de jaren 2026 tot en met 2027 stelt het kabinet cumulatief en incidenteel € 3 miljard extra beschikbaar voor gemeenten. Dit bedrag is bedoeld om onder andere de kosten van de jeugdzorg beter te kunnen dekken en de terugval in het gemeentefonds vanaf 2026 deels op te vangen. Dit zal deels helpen om onze te verwachten tekorten te verkleinen.

Voor de periode 2025–2027 ontstaat enige financiële ruimte voor gemeenten, met name rond jeugdzorg. In de voorjaarsrapportage is aangegeven dat de gemeente Elburg in 2026 en 2027 voor elk jaar een bedrag van € 1,6 miljoen ontvangt. Dit bedrag is al wel meegenomen bij onze oplossingsrichtingen. Bij de Meicirculaire 2025 ontvangen wij inzicht in de definitieve bedragen. Vanaf 2028 blijven er onzekerheden bestaan. De gemeente Elburg moet zich voorbereiden op mogelijke nieuwe tekorten, vooral als de beoogde hervormingen minder snel of minder effectief blijken te zijn dan nu verondersteld.

5.1.2 Loon- en prijsstijgingen

De loon- en prijscompensatie in de Begroting van de gemeente Elburg is gekoppeld aan de percentages zoals deze jaarlijks in de Meicirculaire worden opgenomen. Deze worden eind mei bekendgemaakt.

5.1.3 Structurele effecten voorjaarsrapportage 2025

De voorjaarsrapportage 2025 van de gemeente Elburg wordt in juli aan de raad voorgelegd ter vaststelling.
Voor 2026 wordt een positief resultaat van € 800.000 verwacht en voor de jaren 2027 en 2028 respectievelijk € 200.000 en € 500.000. Hoewel de Voorjaarsrapportage 2025 zich in eerste instantie richt op bijstelling van de budgetten binnen het lopende boekjaar, komen hierin ook structurele wijzigingen naar voren. De uitwerking hiervan vindt plaats bij de Begroting 2026-2029.

5.1.4 Resultaat van de Jaarrekening 2024

In juli wordt ook de Jaarrekening 2024 aan de raad voorgelegd. Het te verwachten positief onbestemde resultaat van € 4,8 miljoen kan door resultaatbestemming worden ingezet voor dekking van incidentele lasten. Voor een deel is dit ook opgenomen onder oplossingsrichtingen.

5.1.5 Eventuele ombuigingen binnen bestaand beleid

In hoofdstuk 6 wordt nader ingegaan op oplossingsrichtingen en het vervolg richting begroting. Met als uitgangspositie een structureel positief begrotingsresultaat kijken we nu naar het effect van de voorstellen zoals vermeld in hoofdstuk 4 op dit resultaat.

5.2 Omvang effect nieuw beleid

In hoofdstuk 4 beschrijven we de voorstellen voor nieuw beleid. Ze dragen bij aan gemeentelijke doelen, zijn wettelijk verplicht of noodzakelijk voor goed beleid. Sommige niet-verplichte voorstellen zijn toch opgenomen vanwege hun maatschappelijk belang, zoals het bevorderen van leefbaarheid, inclusie en het voorkomen van toekomstige problemen. In onderstaande tabel wordt een totaaloverzicht van de financiële impact gegeven.

	BG-26	BG-27	BG-28	BG-29
A_1-lijst - opgenomen in Perspectiefnota 2025				
incidenteel	1.008	992	0	0
structureel	5.031	5.031	5.031	5.031
A_2-lijst - niet opgenomen/alternatieve dekking				
incidenteel	230	25	25	0
structureel	143	143	143	143
B-lijst - niet opgenomen				
incidenteel	125	105	0	0
structureel	1.080	1.315	1.507	1.507

Bedragen x € 1.000

Wat hieruit volgt is het effect op het structureel en reëel begrotingsresultaat voor de Meerjarenbegroting 2026 tot en met 2029.

5.3 Financieel resultaat met effect nieuw beleid

In onderstaande tabel hebben wij de voorstellen voor nieuw beleid zoals deze in de A-lijst zijn opgenomen, verwerkt in het begrotingsresultaat. Daarbij stellen wij voor de incidentele voorstellen uit Domein Samenleving eenmalig te dekken uit Reserve Sociaal Domein en de overige incidentele voorstellen uit de algemene reserve. De structurele lasten resulteren in een negatief structureel en reëel resultaat.

	BG-26	BG-27	BG-28	BG-29
Structureel en reëel resultaat per begin 2025	**543**	**445**	**560**	**560**
Voorstellen A_1-lijst				
Incidenteel	-1.008	-992	0	0
Structureel	-5.031	-5.031	-5.031	-5.031
Dekking uit Algemene Reserve	792	800	0	0
Dekking uit Reserve Sociaal Domein	216	192	0	0
Structureel/reëel resultaat met nieuw beleid	**-4.488**	**-4.586**	**-4.471**	**-4.471**

Bedragen x € 1.000

5.4 Financiële risico's

In deze perspectiefnota onderkennen we op diverse thema's financiële risico's, die niet direct in geld zijn uit te drukken.

1. Zoals uitgewerkt in hoofdstuk 3.1 is een groot financieel risico de ontwikkeling van het gemeentefonds in de komende jaren, onder meer met betrekking tot de financiering van jeugdzorg. Ondanks toezeggingen in de voorjaarsnota blijft de ontwikkeling van het gemeentefonds de komende jaren uiterst onzeker en daarmee een structureel risico.
2. We kennen diverse open-einde-regelingen in de uitvoering van het sociaal domein, waaronder de Jeugdwet en de Wmo. Dit betekent dat het risico op overschrijdingen van gestelde budgetten altijd aanwezig is. Dit zien we ook in de afgelopen jaren, en vormt een risico in de financiën.
3. In de afgelopen jaren is er onderzoek gedaan naar een toekomstbestendige invulling van Inclusief Groep, het Werk- en leerbedrijf van de gemeenten Oldebroek, Elburg, Nunspeet, Harderwijk, Ermelo, Putten en Nijkerk. Dit mede door financiële resultaten van Inclusief Groep in de afgelopen jaren. Eventuele negatieve bedrijfsresultaten of aanvullende onderzoeken kunnen naar verwachting voorlopig nog gedekt worden uit het vermogen van de Inclusief Groep zelf. Op termijn kan dit echter ook aanvullingen vragen vanuit gemeenten.
4. In algemene zin stijgen de kosten in de zorg, zie ook het hoofdstuk trends en ontwikkelingen. Dit geldt zowel voor de jeugdzorg als de Wmo. We zien demografische ontwikkelingen, indexaties spelen een rol, er worden hogere tarieven gevraagd, zorg wordt duurder en preventie en ondersteuning binnen de eigen omgeving wordt belangrijker. De taken die onder deze achterliggende wetten vallen zijn voor uitvoering van de gemeente. Tegelijkertijd komen er minder tot geen middelen bij vanuit het Rijk om deze taken uit te voeren. Dit voert de financiële druk op, vormt een structureel risico en dwingt tot het maken van keuzes.
5. De gemeente heeft grote ambities als ontwikkelgemeente. Dit uit zich in toenemende werkzaamheden voor woningbouw, bedrijventerreinen, voorzieningen. De werkzaamheden op deze en aanverwante vakgebieden zoals planeconomie, mobiliteit, ecologie, vergunningverlening, GIS nemen daardoor toe. We hebben bureau Berenschot gevraagd een duiding te geven van de benodigde capaciteit en competenties om de ambities in de leefomgeving waar te kunnen maken.
6. De landelijke ontwikkelingen rondom stikstof hebben impact in onze gemeente. Op dit moment zijn er nog veel onduidelijkheden. In het gebied dat benoemd is als de '500-meter strook' lijkt ontwikkeling en woningbouw voorlopig niet aan de orde. Met treft met name de woningbouwontwikkeling op 't Harde en de locatie Petraschool. Verder zal mogelijk sprake zijn van vertraging bij andere projecten.
7. Het risico op vertraging geldt voor al onze (woning)bouwprojecten door de bekende problematiek rondom netcongestie.
8. Met het opleggen van de Wet voorkeursrecht gemeenten (Wvg) is een actieve grondpolitiek aangegaan. De woningbouwopgave brengt risico's met zich mee. Vooralsnog wordt de inzet van formatie bekostigd uit de grondexploitaties. Onzeker is nog of dat voldoende zal zijn.
9. De raad heeft op 14 april 2025 hier een motie aangenomen over de binnensportaccommodaties en de wens van capaciteitsuitbreiding. Een en ander kan leiden tot aanzienlijke extra kosten voor binnensportaccommodaties.

10. Onderdeel van de implementatie van de Omgevingswet is het opstellen van een omgevingsplan voor het hele grondgebied van de gemeente. We voorzien dat voor het omgevingsplan een milieu-effectrapportage verplicht is. Dit zal leiden tot een kostenvraag bij de volgende perspectiefnota.
11. Met Scola voeren we nog een gesprek over compensatie voor onderhoudskosten. Het gaat om een bedrag van maximaal 150.000 euro. Hier is geen bedrag voor opgenomen in de perspectiefnota omdat we niet vooruit willen lopen op de resultaten van deze onderhandelingen.
12. De huidige politieke situatie en het mogelijk intrekken van de Spreidingswet betekenen onzekerheid en een blijvende uitdaging voor de gemeente Elburg in het huisvesten van statushouders. We hebben, net als de landelijke problematiek, een woningtekort waardoor we niet kunnen voldoen aan de taakstelling huisvesting statushouders die wordt opgelegd door het Rijk. Ook de opvang van groepen mensen uit andere landen, als gevolg van een dreiging of conflict, heeft naast consequenties voor voorzieningen zoals gezondheidszorg, huisvesting en onderwijs ook financiële risico's. Financiële en bekostigingsregelingen vanuit het Rijk zijn nog regelmatig onduidelijk of onzeker.
13. Instandhouding van gemeentelijke voorzieningen vraagt steeds meer inzet van de gemeente, de financiële betaalbaarheid staat onder druk (zie ook trends en ontwikkelingen).
14. Een kritische houding ten opzichte van het uitvoeren van taken waar niet direct een extra vergoeding tegenover staat, kan een risico betekenen voor het niet voldoen aan wet- en regelgeving.
15. Indexaties zijn in de Perspectiefnota nog niet opgenomen in afwachting van de Meicirculaire.
16. Op advies van de VNG (ledenbrief 25/023 van 20 mei 2025) vermelden wij hier dat in de Voorjaarsnota het Rijk een eerste tussenstap heeft gezet in de opvolging van het zwaarwegende advies van de deskundigencommissie Van Ark met betrekking tot de kosten die gemeenten maken voor jeugdhulp. Aansluitend zijn afspraken gemaakt over de opvolging van een resterend deel van het advies, waarbij gemeenten met terugwerkende kracht worden gecompenseerd voor 50% van de extra gemaakte kosten voor 2023 en 2024 én een nieuwe deskundigencommissie welke begin 2027 terugkijkt op de jaren 2025 en 2026 en inschatting maakt van de jaren van 2027 en verder. Voor deze vervolgafspraken zijn hier stelposten opgenomen, omdat we erop vertrouwen dat het rijk zich aan de gemaakte afspraken houdt.
17. De provincie heeft in afwijking van het advies van de VNG (zie hierboven) aangegeven nog niet in te stemmen met de stelposten voor 2028 en 2029. Wij volgen de landelijke ontwikkelingen en nemen deze mee bij het opstellen van Begroting 2026-2029.

6. Oplossingsrichtingen en vervolg richting de begroting

6.1 Oplossingsrichtingen

Gelet op het financieel effect van de voorstellen voor nieuw beleid heeft de gemeente Elburg de taak oplossingsrichtingen te onderzoeken om tot een positief meerjarig begrotingsresultaat te komen. De financiële situatie van gemeenten staat landelijk onder druk, en ook de gemeente Elburg vormt hierop geen uitzondering. De combinatie van stijgende uitgaven, nieuwe taken en achterblijvende structurele inkomsten en onze ambitie maakt het opstellen van een sluitende meerjarenbegroting steeds complexer. Tegelijkertijd blijft de wettelijke verplichting bestaan om een begroting te presenteren die structureel en reëel in evenwicht is. In dit hoofdstuk worden mogelijke oplossingsrichtingen verkend die de gemeente kunnen helpen om tot een structureel sluitende begroting te komen. Het vraagt om scherpe keuzes en bestuurlijke afwegingen, waarbij zowel de financiële houdbaarheid als de maatschappelijke impact van beleid centraal staan.

6.1.1 Ombuigingen op bedrijfsvoering

Een oplossingsrichting om te komen tot een sluitende meerjarenbegroting zijn ombuigingen op onze bedrijfsvoering. We stellen daarbij een taakstelling voor van € 250.000 vanaf 2026.

Deze taakstelling zal concreet gemaakt worden door in de komende begroting op diverse budgetten te bezuinigen, dit betreft alle bedrijfsvoeringkosten zoals representatiekosten, overige personeelskosten en catering. Op basis van bestuurlijke en politieke keuzes kunnen besparingen, mogelijk ook op de personeelsomvang worden gerealiseerd, oplopend tot een structureel bedrag van € 500.000 in 2029 en latere jaren.

	BG-26	BG-27	BG-28	BG-29
Ombuigingen op bedrijfsvoering	**250**	**250**	**250**	**250**

Bedragen x € 1.000

6.1.2 MIP

Een andere oplossingsrichting is het Meerjaren Investering Programma (MIP). Het MIP bestaat uit diverse soorten investeringen, het gaat om:

- investeringen in het lopende jaar;
- investeringen gekoppeld aan een reserve of een beheerplan;
- overige investeringen.

Investeringen in het lopende jaar 2025 raken de betrouwbare overheid

Een deel van de investeringen staat in 2025 gepland, maar is nog niet daadwerkelijk uitgevoerd (wel in voorbereiding). Deze investering terugdraaien is mogelijk, maar is wel in strijd met behoorlijk bestuur en een betrouwbare overheid. Het gaat om investeringen in sportvelden ESC (aanbesteding loopt), veilige fietsoversteek gemeentelijke wegen (Rondweg en Schootsveld), voorbereiding woningbouwopgave en uitbreiding begraafplaats Oostelijke Rondweg. Verder geldt dat de woningbouwopgave een speerpunt is van collegebeleid, evenals gezondheid en bewegen. Bezuinigingen op investeringen met betrekking tot begraven, hebben slechts een gering effect, omdat de lasten grotendeels aan inwoners worden doorbelast middels begraafrechten. Het toegangssysteem Havenkade staat ook voor 2025, maar is inmiddels gereed.

Investeringen gekoppeld aan een reserve en een beheerplan leiden niet tot een snelle bezuiniging

Het MIP bestaat voor een deel uit investeringen die door een reserve worden gedekt en waar een beheerplan aan ten grondslag ligt. Het gaat om investeringen in ICT, lichtmasten, wegen, riolering, vervanging speeltoestellen. Schrappen van investeringen op deze posten betekent dat de beheerplannen wijzigen en het beheer- en onderhoudsniveau moet worden bijgesteld. De voorziening kan dan worden afgeroomd in overeenstemming met het nieuwe beleid. Voor riolering komt daar nog bij dat de voorziening volledig wordt betaald uit rioolbelasting (althans op begrotingsbasis). Een bezuiniging hierop leidt dus tot een lagere belasting voor de inwoners, niet tot een bezuiniging voor de gemeente. Wel zou dan de OZB omhoog kunnen, met gelijkblijvende woonlasten. In het traject van ombuigingen in

bestaand beleid kunnen we ook de beheerplannen opnieuw bekijken, maar dit proces zal een deel van 2026 in beslag nemen.

Overige investeringen

Er is nog een aantal investeringen niet gekoppeld aan een beheerplan. Dit gaat o.a. om het gemeentekantoor, het MFA Doornspijk en het Carillon met de klokkenstoel. Hier is sprake van bestaand beleid, dat we, zoals aangegeven nu niet in deze Perspectiefnota hebben meegenomen.

Conclusie, het MIP biedt geen directe oplossingsrichting, maar wordt meegenomen in de ombuigingsopdracht in het kader van bestaand beleid.

6.1.3 Benutten reserves

Het weerstandsvermogen wordt mede bepaald door de hoogte van de algemene reserve. Wanneer de algemene reserve hoog genoeg is, kan een deel daarvan worden ingezet voor dekking van de budgetten. Dit deel wordt nu geraamd op € 9 miljoen.

Bij de Jaarrekening 2024 wordt conform financiële verordening vanuit de Reserve Sociaal Domein € 7 miljoen gestort in de Algemene Reserve. Bij de berekeningen in deze Perspectiefnota wordt uitgegaan van de Begroting 2025. De Jaarrekening 2024 is nog niet vastgesteld, daarmee is de omvang van de storting in de Algemene Reserve nog onzeker.

Het vrij besteedbare deel van de Algemene Reserve gaan we op drie manieren gebruiken.

1. **Structurele dekking van budgetten**
   Van het vrij besteedbare deel van de reserve mag maximaal 10% structureel worden ingezet – dus voor uitgaven die elk jaar terugkomen. Als we uitgaan van de omvang van de Algemene Reserve van 9 miljoen betekent dat voor 2025 een bedrag van ongeveer **€ 900.000,-**
   Let op: dit bedrag is niet gegarandeerd voor de lange termijn. Het weerstandsvermogen wordt elk jaar opnieuw berekend, en daarmee verandert ook wat we structureel mogen inzetten. Daarbij moet de solvabiliteit wel minimaal 20% bedragen (Begroting 2025: 55%). Ten opzichte van onderstaande manieren is dit een minder stabiel bedrag. Daarom is het belangrijk om hier zeer terughoudend mee om te gaan en heeft dit niet de voorkeur.

2. **Dekking van incidentele uitgaven**
   De algemene reserve gebruiken we voor **incidentele uitgaven** – dat zijn uitgaven die eenmalig of voor korte tijd plaatsvinden. De voorstellen voor de **Perspectiefnota 2025** waarbij incidentele middelen worden gevraagd worden gedekt uit de algemene reserve. Hiervoor willen we een deel van het onbestemde deel van het jaarrekeningresultaat 2024 gebruiken. Op basis van voorlopige cijfers wordt dit geraamd op € 4,8 miljoen. Ook het negatief begrotingsresultaat in 2026 en 2027 wordt hieruit gedekt.

3. **Reserves voor investeringen (kapitaallasten)**
   Daarnaast gebruiken we een deel van de algemene reserve als zogeheten **bestemmingsreserve**. Hierbij willen we voorstellen uit te gaan van een bedrag van € 7 miljoen. Deze reserves zijn bedoeld voor investeringen of voor meerjarige onderhoudsplannen. Voorwaarde is wel dat het bedrag in deze bestemmingsreserve groot genoeg is om de lasten (zoals afschrijvingen) over de hele looptijd van het project te dekken.

   Op dit moment vinden we het verantwoord om **€ 7 miljoen** op deze manier in te zetten en daarmee **€ 467.000 aan structurele lasten** (bij investeringen met een looptijd van 15 jaar) te dekken.

	BG-26	BG-27	BG-28	BG-29
Inzet 10% uit surplus Algemene Reserve	900	900	900	900
Dekking Inc. Budgetten uit jaarrekening, begroting en reserves	1.008	992	0	0
Dekking begrotingsresultaat uit Jaarrekening 2024	782	349		
Inzet reserves voor kapitaallasten	467	467	467	467
Totaal	**3.157**	**2.708**	**1.367**	**1.367**

Bedragen x €1.000

6.1.4 Ombuigingen sociaal domein

Binnen het sociaal domein, jeugdzorg en Wmo kijken we naar ombuigingen. Dit doen we door in eerste instantie onderscheid te maken in wat is beïnvloedbaar en wat is niet beïnvloedbaar. Anders gezegd; wat is wettelijk en wat niet. Tegelijkertijd is niet alles wat niet-wettelijk is daarmee beïnvloedbaar. Activiteiten en beleid op het gebied van preventie zijn daar een voorbeeld van. Inzet op preventie voorkomt zoveel als mogelijk duurdere zorg of grootschaligere problemen bij inwoners.

Dat neemt niet weg dat het nodig is te onderzoeken waar ombuigingen mogelijk zijn binnen het bestaand beleid. Richting de begroting 2026-2029 gaan we uit van een ombuiging van € 1.500.000,- , waarbij we uitgaan van een groeimodel. Van de ene op de andere dag bepaald beleid of activiteit stopzetten, kan grote gevolgen hebben voor inwoners en maatschappelijke partners. Daarom rekenen we met een groeipad voor de ombuigingen. Concreet denken we bij ombuigingen onder andere aan het aanpassen en aanscherpen van verordeningen (zoals het leerlingenvervoer), preventie, subsidies en bedrijfsvoering. De verwachting is dat € 250.000,- in het eerste jaar, oplopend naar € 1.500.000,- in het laatste jaar bespaard kan worden.

	BG-26	BG-27	BG-28	BG-29
Ombuigingen sociaal domein	**250**	**750**	**1.000**	**1.500**

Bedragen x € 1.000

6.1.5 Verhogen van inkomsten

Binnen de inkomsten van de gemeente Elburg zijn mogelijkheden om extra opbrengsten te genereren die als dekkingsmiddel kunnen worden ingezet. Daarvoor geven wij in deze paragraaf indicatieve bedragen af. Indicatief, omdat wij uitgaan van de in Begroting 2025-2028 opgenomen bedragen. Deze zijn nog niet aangepast voor loon- en prijsontwikkelingen; dat gebeurt bij de Begroting 2026–2029 op basis van de Meicirculaire 2025.

Heffingen kostendekkend maken

Volgens het huidige beleid moeten de kosten van gemeentelijke dienstverlening volledig worden verhaald op de gebruiker. Voor de riool- en afvalstoffenheffing is de kostendekkendheid op begrotingsbasis inderdaad 100%. Bij begraafrechten bedraagt deze echter 85%. Op basis van de actuele prognoses houden we nu rekening met een structurele onbenutte ruimte van € 70.000, die te realiseren is door het verhogen van de tarieven naar 100% kostendekkendheid.

Overige inkomsten

Naast de OZB en heffingen ontvangt de gemeente ook inkomsten uit onder meer de forensenbelasting, toeristenbelasting, precariobelasting, reclamebelasting, en haven-, kade- en marktgelden. Die leveren samen zo'n €1 miljoen per jaar op. De opbrengst van de reclamebelasting wordt ingezet ten behoeve van de betrokken ondernemers. De opbrengst van de forensenbelasting en toeristenbelasting behoort tot de algemene middelen. Een eenmalige tariefsverhoging van 10% op al deze inkomsten levert structureel ongeveer € 100.000,- extra op.

Indexatie OZB

Voor de OZB geldt een loon- en prijscompensatie gekoppeld aan de percentages van de Meicirculaire. De gemeente Elburg heeft bij de MPB 2025-2028 vastgesteld dat voor haar inwoners hierop een korting wordt gehanteerd. Door deze korting terug te draaien, loopt de totale opbrengst op OZB weer gelijk met de landelijke indexering. Daarbij blijft de totale opbrengst ruimschoots onder de grens van onbenutte belastingcapaciteit.

	BG-26	BG-27	BG-28	BG-29
Totaal opbrengst BG-25	**5.711**	**5.882**	**5.970**	**6.060**
Terugdraaien korting op indexering	*0,25%*	*0,50%*	*1,50%*	*0,00%*
Extra opbrengst	69	100	192	240
Totaal opbrengst OZB	**5.780**	**5.982**	**6.162**	**6.300**
Totaal meeropbrengst OZB	**69**	**100**	**192**	**240**

Bedragen x € 1.000

Samenvatting verhogen van inkomsten

Binnen de huidige belastingmogelijkheden en heffingen zijn er verschillende opties om de gemeentelijke begroting beter sluitend te maken. Samen vormen deze maatregelen een reeks oplossingsrichtingen om tot een structureel sluitende begroting te komen.

	BG-26	BG-27	BG-28	BG-29
Kostendekkendheid Begraafrechten	70	70	70	70
Verhoging overige inkomsten	100	100	100	100
Terugdraaien korting op indexering OZB	69	100	192	240
Totaal	**239**	**270**	**362**	**410**

Bedragen x € 1.000

6.1.6 Samenvatting oplossingsrichtingen

Bovengenoemde oplossingsrichtingen vragen veel van de gemeente Elburg, maar hiermee kunnen wij het financieel tekort verminderen met jaarlijks een bedrag van ruim € 3 miljoen. Daarnaast heeft het Rijk in de Voorjaarsnota voor 2026 en 2027 een aanvullend bedrag voor Jeugdhulp aangekondigd van € 1,6 miljoen per jaar. Tevens volgen wij het advies van de VNG om voor de jaren 2028 en 2029 eenzelfde bedrag op te nemen.
Zie ook het beleidsvoorstel Jeugdhulp onder 4.2.7 Programma 6 Sociaal domein en paragraaf 5.4 financiële risico's.

	BG-26	BG-27	BG-28	BG-29
6.1.1 Ombuigingen bedrijfsvoering	250	250	250	250
6.1.3 Benutten reserves	3.157	2.708	1.367	1.367
6.1.4 Ombuigingen sociaal domein	250	750	1.000	1.500
6.1.5 Verhogen van inkomsten	239	270	362	410
Voorjaarsnota / Jeugdhulp	1.600	1.600		
Deskundigen-cie Van Ark 2027			1.600	1.600
Totaal oplossingsrichtingen	**5.496**	**5.578**	**4.579**	**5.127**

Bedragen x € 1.000

6.2 Financiële vertaling

Kijkend naar het totaalplaatje van beschikbaar resultaat per begin 2025, de voorstellen voor de Perspectiefnota en de oplossingsrichtingen, hebben wij voor 2026 en 2027 een sluitend

begrotingsperspectief en voor 2028 en 2029 een klein positief saldo. Daarbij moet wel uitdrukkelijk worden aangetekend dat de ontwikkelingen, zoals toegelicht in paragraaf 5.1 en 5.4 nog niet zijn meegenomen.

	BG-26	BG-27	BG-28	BG-29
Structureel en reëel resultaat *	**543**	**445**	**560**	**560**
Voorstellen A_1-lijst op te nemen				
Incidenteel	-1.008	-992	0	0
Structureel	-5.031	-5.031	-5.031	-5.031
Oplossingsrichtingen				
Incidenteel	1.008	992	0	0
Structureel	4.488	4.586	4.579	5.127
Totaal	**0**	**0**	**108**	**656**

Bedragen x € 1.000

** Begroting MPB 2025-2028 plus structurele mutaties september- en decembercirculaires 2024*

6.3 Vervolg richting de begroting

Na vaststelling van de Perspectiefnota gaat het college de oplossingsrichtingen uitwerken en verwerken bij het opstellen van de Begroting 2026-2029. Het college zal gelet op de risicoparagraaf en de structurele inzet van reserves uitvoering geven aan een aanvullende ombuigingsopdracht binnen het bestaand beleid.

Bijlage 1 stapsgewijze toetsing en afwegingskader Perspectiefnota 2025

Om tot zorgvuldige en verantwoorde keuzes te komen, heeft het college een toetsings- en afwegingskader gebruikt. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen wettelijk verplicht beleid, collegeprogramma of bestaand beleid en nieuwe ambities. De volgende stappen zijn hierbij doorlopen:

Stap 1: Is het een wettelijke taak*?
✓ Ja → Ga naar stap 2a
✗ Nee → Ga naar stap 3
* Taken waartoe de gemeente verplicht is op grond van wet-of regelgeving, zonder beleidsvrijheid over het al dan niet uitvoeren ervan.

Stap 2 a: Financiering – Stelt het Rijk middelen beschikbaar voor deze (nieuwe) wettelijke taak?
✓ Ja → Ga door naar stap 2b
✗ Nee → ***Advies is niet opnemen in de Perspectiefnota***

Stap 2b: Wettelijke taak – is het ambitieniveau beïnvloedbaar (minder middelen/alternatieve vorm)?
✓ Ja → Naar stap 4.
✗ Nee → *Geen verdere afweging, uitvoeren zoals vereist* -> ***Advies is opnemen in de Perspectiefnota***

Stap 3: Past het binnen actuele opgaven, bestaand beleid of binnen de 12 speerpunten van dit college?
✓ Ja → *Naar stap 4*
✗ Nee → ***Advies is niet opnemen in de Perspectiefnota***

Stap 4: Afwegingskader bij 'misschien'-categorie
Scoren van het voorstel op onderstaande 4 afwegingscriteria

Afwegingscriterium	Score 1-5	Vragen ter onderbouwing score
Juridische verplichting/ Toezegging	1 = geen verplichting 5 = harde verplichting	• Is er sprake van een juridische verplichting? • Is er een bestuurlijke toezegging gedaan (raad, college, regio)?
Financiële impact	1 = hoog structureel beslag 5 = laag / tijdelijk	• Hoe verhoudt het voorstel zich tot het beschikbare budget? • Zijn er alternatieve dekkingsmogelijkheden? • Levert het op termijn ook besparingen op?
Maatschappelijke impact	1 = beperkte impact 5 = brede maatschappelijke meerwaarde	• Wie wordt geraakt/geholpen door dit voorstel? • Draagt het bij aan inclusie, gezondheid, leefbaarheid, etc.? • Wordt een urgent maatschappelijk probleem aangepakt?
Urgentie	1 = kan makkelijk uitgesteld 5 = direct noodzakelijk	• Is het onontkoombaar? • Is uitstel mogelijk zonder maatschappelijke schade? • Zijn er risico's bij uitstel (bijv. achterstallig onderhoud, reputatie)? • Gaat het om kansen die nu benut moeten worden (zoals subsidies of samenwerkingen)?

De scores zijn per criterium weergegeven met een kleurcodering, waarbij een hoge score leidt tot advies opnemen in de perspectiefnota en een lage score tot niet opnemen . Dit maakt de beoordeling visueel inzichtelijk en helpt bij het vergelijken van voorstellen.

- **Score 5**: opnemen
- **Score 4**: opnemen, maar bijstellen
- **Score 3**: kritisch heroverwegen
- **Score 1–2**: schrappen of parkeren